expoſuit ⁊ tandem ſe ⁊ ſuos a longobardis
redemit ca.xxxvij.

¶ Quõ efferra lõgobardoꝝ gẽs de vagia ſue
hitacõis educta i nrã ẽuice ẽ ꝗſſata. c.xxxviij

¶ Incipit Liber Tertius

¶ Capitulum pͥmum

CVm vicinis valde pribus intẽdo. ma
ioꝝ facta reliqͥrã: ita vt paulini mira
culũ nolane vrb' epi q̄ multos qͥꝝ memĩ vir-
tute ⁊ tpe pͣceſſit memorie defuiſſe videatur.
Sꝫ ad pͥora nũc redeo. eaqꝫ quãta valeo bre
uitate pſtrigo. Sic enĩ bonoꝝ facta ĩnoteſcẽ
ati' ſimilib' ſolẽt. ſenioribꝰ nr̃is p iuſtoꝝ exẽ
pla ꝗdictib'. pͥdicti veneabil' viri celebre no
mẽ ĩnotuit. eiuſqꝫ op' admirabile ad eoꝝ ſe i
ſtruẽda ſtudia tetendit. qͥꝝ me ncc̄e fuit. grã
deuitate tã certe credẽ. ac ſi ea q̄ dicerẽt meis
ocul' vidiſſem. Dũ ſeuiẽciũ wãdaloꝝ tpe fu
iſſꝫ italia i cãpanie ptib' depopulata multiqꝫ
eſſent ex hac ẽra i affricanã regiõeꝫ trãſducti
vir dñi paulin' cũcta q̄ ad epiſcopij vſũ hẽ-
re potuit. captiuis ĩdigẽtibuſqꝫ largit' eſt. cũ
qꝫ iã oĩ mõ nl ſupeſſꝫ qd petẽtib' daẽ potuiſ
ſet. die q̄dã vidua adueĩt. q̄ a regis wanda-
loꝝ genero ſuũ filiũ in captiuitate ductũ fuiſ
ſe pͥhibuit. atꝫ a viro dei eius pͣciũ poſtulauit

ſi forte dñs ei⁹ hoc dignaretur accipe̾. et hūc
ꝯcederꝫ ad ꝓpria remeare. ſꝫ vir dei magnope
ꝑ p̄tio petēti feīe q̄d dare potuiſſꝫ inq̄rēs nl
apd ſe aliud niſi ſe īuenit. petētiqꝫ feīe rn̄dit
dicēs. Mulier quid poſſum dare nō habeo. ſꝫ
memet ip̄m tolle. me ſeruū iuris tui eſſe ꝓfi-
tere. atqꝫ vt filiū tuū recipias me vice illi⁹ ī ſer-
uiciū trade. Qđ illa ex ore tāti viri audiēs. ir
riſionē poti⁹ credidit. q̄ꝫ ꝯpaſſioēꝫ. At ille ut
erat vir eloquētiſſim⁹. atqꝫ ad p̄me exterioribꝫ
q̄ꝫ ſtudijs erudit⁹ dubitāti feīe citius pſuaſit
vt audita crederꝫ ⁊ ꝓ recepcōe filij. ſe ī ſuiciū
ep̄m tradē nō dubitaret. Perrexe̾ igr̄ vtriqꝫ
ad affricā. Procedēti aūt regis genero q̄ ei⁹ fi
liū hēbat vidua rogatura ſe obtulit. ac p̄us
pecijt vt ei donari debuiſſꝫ. Qđ aū v barbar⁹
typo ſupbie turgid⁹. gaudio trāſitoie ꝓſperi
tatis inflat⁹. nō ſolū face̾. ſꝫ etiā audire deſpi
ceret. vidua ſubiūxit dicēs. Ecce hūc hoīeꝫ ꝓ
eo vicariū p̄beo. ⁊ ſolūmō pietatē ī me exhi-
be. m̄qꝫ vnicū filiū meū redde. Cūqꝫ ille venuſ
to vultu hoīem ꝯſpexiſſꝫ. quā artē noſſet inq̄
ſiuit. Cui vir dñi paulin⁹ reſpōdit dicēs. Ar-
tē q̄dē aliquā neſcio ſꝫ ortū excole̾ ſcio. Qđ v
gentilis valde libēter accepit. cū in nutriēdis
oleribus qꝫ peritus eſſet audiuit. Suſcepit
itaqꝫ ſeruum ⁊ roganti vidue reddidit filium

Quo accepto vidua ab affricana regioē diſ
ceſſit: paulin⁹ vero excolēdi orti ſuſcepit curā
Cūq; iſdē regis gener crebro īgredētur ortū
ſuūq; ortulanū q̄dam req̄reret· ſapientē val
de eſſe hoīem vidēt: amicos cepit familiares
deſerē: ⁊ ſepius cū ſuo ortulano colloq̄ atq; ei⁹
ſmonibꝰ delectari· Cui paulin⁹ q̄tidie ad mē
ſam olera virēteſq; herbas deferre ꝯſueueāt
⁊ accepto pane ad curā orti remeaē. Cūq; hoc
diucius agētur: q̄dam die ſuo dn̄o ſecū ſecre
cius loquēti ait· Vide q̄d agas et wandaloꝝ
regnū qualiť diſponi debeat ꝓuide: q; rex ci-
cius eſt ſub ōni celeritate moriturus· Qđ ille
audiēs· q; ab eodē rege pre ceteris diligeba-
tur ei minime tacuit: ſ; q̄d a ſuo ortulano ſapiē-
tiſſimo ſc; viro agnouiſſ; indicauit· Qđ dum
rex audiſſ;: illico rn̄dit· Ego velī hunc de q̊ lo
q̄ris hoīem videē. Cui gener eius venerabilis
paulini tēpalis dn̄s rn̄dit dicēs. Virētes her
bas mihi ad prādiū deferre ꝯſueuit. Has ita
q; huc ad mēſam eū deponere facio· vt q̄s ſit
qui mihi hec eſt locutus agnoſcas· Factūq;
eſt ut cū rex ad prandēdum diſcubuit. pauli-
nus ex ſuo ope olera queq; et virētia delatu-
rus veīt Cūq; hūc rex ſubito ꝯſpexiſſ; intre-
muit· atq; accerſito ei⁹ dn̄o ſibi ꝑ filiā ꝓpinq̊ ei
ſecretū qđ prius abſcondeāt īdicauit dicens·

Veꝝ eſt qđ audiſti Nā nocte hac in ſommio.
ſedētes ī tribunalibꝰ ꝯtra me iudices vidi int̄
q̊s iſte etiā ſimł ſedebat: ⁊ flagellū qđ aliqn̄
acceperā· eoꝝ mihi iudicio̅ tollebat᷑· Sꝫ pcūc-
tare q̊s nā ſit Nam ego hūc tanti meriti viꝝ
popularē ut ꝯſpicit᷑ eſſe non ſuſpicoꝛ· Tunc
regis gener ſecreto paulinū tulit q̄snam eēt
inq̄ſiuit: Cui vir dn̄i reſpōdit· Seruꝰ tuus ſū
quē ꝓ filio vidue vicariū ſuſcepiſti· Cūqꝫ in
ſtant̄ ille req̄reret·ut non q̄d eſſet· ſꝫ quid in
ſua terra fuiſſet indicaret. atꝫ hoc ab eo itera
cione frequētis inq̄ſicōis exigeret: vir dn̄i cō
ſtrictus magnis ꝯiuracōibꝰ iam nō valēs ne
gare q̄d eſſet. ep̄m ſe fuiſſe teſtatus eſt Qđ
poſſeſſoꝛ eius audiēs valde ꝑtimuit. atꝫ hu-
milit̄ obtulit dicēs. Pete qđ vis quatenꝰ ad
t̄ram tuā a me cū mḡno munē t̄uertaris· Cui
vir dn̄i paulinus ait· Vnū eſt qđ mihi impē
dere beneficiū potes·ut om̄s ciuitatis mee cap
tiuos t̄laxes· Qui cuncti ꝓtinus in affricana
regione req̄ſiti: cū onuſtis frumēto nauibus
pro venerandi viri paulini ſatiſfactione in e-
ius comitatu laxati ſūt Poſt non multos ve-
ro dies wandalorum rex occubuit· et flagel
lum qđ ad ſuam pernitiem diſpenſante deo
pro fidelium diſciplina tenuerat amiſit· Sic-
qꝫ factum eſt·vt omnipotentis dei famulus

paulin⁹ vera p̄dicerz· et q̄ se in seruiciū solum tradideāt· cū multis a s̄uicō ad libertatē ēdirz illū videlicz imitat⁹ q̄ formā s̄ui assūpsit :ne nos essem⁹ serui pcc̄i. Cui⁹ sequēs paulin⁹ vestigia· ad tēpus voluntaie s̄uus fact⁹ est sol⁹: vt essz liber postmod̄ cū multis· Pe· Cū me audire ꝯtigit· qd̄ imitari non valeo· flere magis libet· q̄ꝫ aliq̄d dicere Gre. De cuius etiā morte apd̄ eius ecc̄iam scriptū est qꝛ dum dolore essz lateris tact⁹· ad extrema pduct⁹ est· dūqꝫ eius ōmis dom⁹ in sua soliditate p̄sistēt cubiculū q̄ iacebat eger· Facto tremotu ꝯtremuit· oēsqꝫ q̄ illic aderāt nimio terroē ꝯcussit sicqꝫ sancta illa aīa carne soluta ē Factūqꝫ est· ut magn⁹ pauor inuaderz eos q̄ paulini mortē vidē potuissent· Sꝫ qꝛ hec quā supius dixi· paulini virtus valde est intima· nunc si placet ad miracula exteiora veniamus que ꝗ multis iā nota sūt ꝗ ego tam ēligiosoꝝ viroꝝ relacōne didici· ut de hijs omni modo ambigere non possim·

Capitulum· ij·

GOttoꝝ tpe dū Johānes vir beatissim⁹. hui⁹ romaē vrb pōtifex· ad iustinū seniorē p̄ncipem pgeret· in corinthie ptibus adueit. cui necē fuit· ut in itinē ad sedendum equus requiri debuissz· Qd̄ illic q̄dam

vir nobilis audiens. equū quē ꝑ magna mā
ſuetudine eius ↄiunx ſedere cōſueuerat. ita ei
obtulit. ut cum ad loca alia ꝑuenienti aptus
equus potuiſſet īueniri deberet ille quē dede=
rat ꝓpť ſuā ↄiugem retrāſmitti. Factūqꝫ eſt
⁊ vſqꝫ ad certū locū p̄dictus vir equo eodem
ſubuehēte ꝑductus eſt. Qui mox ut aliū re=
perit. illū quē acceperat equū trāſmiſit. cūqꝫ
eum p̄dicti nobilis viri ↄiunx ſedere ex more
voluiſſet vltra nō valuit. qꝛ poſt ſeſſionē tāti
pontificis mulierē ferre recuſauit. cepit nāqꝫ
inmēſo flatu et fremitu atqꝫ inceſſanti tocius
corporis motu quaſi deſpitiendo ꝓdere. quia
poſt mēbra pontificis mulierē ferre non poſ
ſet. Qd vir ei⁹ prudenť ītuitus tūc ad eūdem
venerabilem viꝝ ꝓtinus retrāſmiſit. magnis
p̄cibus petens. vt equū ipſe poſſideret. quē
iure ſuo ſedendo dedicaſſet. De quo etiā illud
mirabile a noſtris ſenioribꝰ narrari ſolet ꝙ in
ↄſtātinopolitana vrbe ad portā que vocatur
aurea veniēs ꝑplorū turbꝰ ſibi occurrētibꝰ. in
cōſpectu omniū roganti ceco lumē reddidit: ⁊
manu ſuperpoſita oculoꝝ tenebras fugauit.

capitulum tercium

Poſt nō multū vero tēporis exigēte cau
ſa gottoꝝ. vir quoqꝫ beatiſſimus aga
pitus huius ſancte romane eccleſie pontifex

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

cui deo diſpēſante deſuio ad iuſtinianū pn̄ci
pem acceſſit· Cui adhuc ꝑgēti· quadā die in
greciaꝝ iā ꝑtib⁹ curādus oblatus eſt mutus
⁊ claud⁹· q̄ neq; vlla verba edere neq; ex t̄ra
vnquā exurgē valebat· Cūq; hūc ꝓpinq̄ illi
us flētes obtuliſſent. vir dn̄i ſolicite req̄ſiuit
an curacōnis illius haberēt fidē Cui cū in vir
tute dei ex auctoritate petri firā ſalutis illius
ſpem habere ſe dicerēt ꝓtinus venerādus vir
oracōni incubuit ⁊ miſſaꝝ ſolēnia exorſus ſa
crificiū in ↄſpectu dei ōnipotētis immolauit·
Quo pacto ab altari exiens claudi manū te
nuit. atq; aſſiſtēte et aſpiciēte ꝑplo eū mox a
t̄ra in ꝓpriis greſſib⁹ erexit· Cūq; ei dn̄icum
corp⁹ in os mitteret· illa diu muta ad loquē
dū lingua ſoluta eſt· Mirati om̄s flē gaudio
ceperūt: eorūq; mētes illico metus et reuerē
cia inuaſit. cū videlic; cernerēt q̄d agapit⁹ fa
cere in virtute dn̄i exadiutorio petri potuiſſ;

Capitulū quartū

Eiuſdē quoq; pn̄cipis tēpore cū daci⁹
mediolanēſis vrb' ep̄s cauſa fidei ex
actus ad ↄſtantiopolitanā vrbē ꝑgeret. co-
rithi deueīt· Qui dū largā domū ad hoſpitā
dum quereret· que comitatū illius totū ferre
potuiſſet· ⁊ vix inueīeret· Aſpexit emin⁹ do-
mū ↄgruētis magn̄tudinis eamq; ſibi ꝑparari

ad hoſpitandū iuſſit. Cūq; eiuſdē loci incole
diceret. in ea hūc mane nō poſſe. q2 multis iā
ānis hanc diabolus inhabitaret atq; ideo va
cua remāſiſſ;. Vir venerabilis dacius rn̄dit di
cens. Jmo ideo hoſpitare in domo eadē de=
bemꝰ. ſi hanc malignꝰ ſpūs inuaſit: et ab ea
hoīm inhītacōem reppulit. Jn ea ſibi igiť pa
rari p̄cepit ſecuruſq; illa antiq̄ hoſtis ċtamīa
toleraturꝰ intrauit. Jtaq; ī tēpeſte noctis ſilē
cio cū vir dei q̄eſceret. antiquꝰ hoſtis imenſis
vocibus magniſq; clamoribꝫ cepit imitaī ru
gitus leonū balatus pecoꝝ: ruditus aſinorū
ſibilos ſerpēciū: porcoꝝ ſtridores ꝛ ſoricū. Cū
repēte datius tot beſtiaꝝ vocibꝫ excitatus ſur
rexit vehemenť iratus. ꝛ cōtra antiquū hoſtē
magnis vocibꝫ cepit clamaē dicēs. Bene tibi
cōtigit miſer Tu ille q̄ dixiſti pono ſedē meā
ad aq̄lonē et ero ſimilis altiſſimo. ecce p ſup=
biā tuam porcis et ſoricibꝫ ſimilis factus es.
et qui imitaī deū in digne voluiſti ecce vt dig
nus es beſtias imitaris ad quā eiꝰ vocē ut ita
dicam deiectionē ſuā ſpūs malignꝰ erubuit.
An nō erubuit. q̄ eandē domū ad exhibenda
mōſtra q̄ ꝯſueuerat vlteriꝰ nō intrauit. Sicq;
poſtmodū fideliū habitaculū facta eſt. quia
dū in eā vnus veraciť fidelis īgreſſus eſt: ab
ea ꝓtinꝰ mēdax ſpūs atq; infidelis abſceſſit.

Pe· Cūdē virꝝ hoc facē ſola fide credimꝰ an ſanctitate poſſe Gre· Ut ex multis eiꝰ alijs actibꝫ agnoſco. ſola hūc fide ꝯtrā malignū ſpiritū ꝑualuiſſe ꝯſidero: ſed oportet iā ut priora taceamꝰ· Ad ea q̄ diebꝫ nr̄is ſunt geſta veniendū eſt. Capi·v·

Quidam enī religioſi viri apulie ꝓuītie ꝑtibus cogniti. hoc qđ apud multorū noticiā longe lateqꝫ ꝑcrebruit de ſabīo canuſine vrb̄ ep̄o teſtari ſolēt: qꝛ iſdē vir lō go iā ſenio oculoꝝ lumē amiſerat. ita ut ōnino nihil videret. Quē rex gottoꝝ totila prophetie hēre ſpūm audiēs minime credidit ſed ꝓbare ſtuduit qđ audiuit· Qui cū in eiſdē ꝑtibus deueīſſet. hūc vir dn̄i ad prādiū rogauit. Cūqꝫ iam ventū eſſet ad mēſam rex diſcūbere noluit· ſed ad ſabini venerabilis viri dextrā ſedit· Cū vero eidē patri puer ex more vini poculū p̄beret. rex ſilenē manū tetēdit· calicem abſtulit· eūqꝫ ꝑ ſe ep̄o vice pueri p̄buit· vt videret an ſpū ꝓuidente diſcerneret q̄s ei poculū p̄beret Tūc dei accipiens calicē ſꝫ tn̄ miniſtꝝ non videns dixit Uiuat ipſa manꝰ· De quo verbo rex letus erubuit: qꝛ ꝙuis ipē deprehenſus eſſet· in viro tamē dei qđ querebat inueīt· Huius autē venerabilis viri· cū ad exemplū vite ſequēciū in longū ſeniū vita

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

trahētur eiꝰ archidiaconꝰ ābicōe a dipiſcēdi
epiſcopatꝰ acceſſus·eū extinguē veneno moli
tus eſt· Qui cū vim furoꝛis eiꝰ aīm corrupiſſꝫ
vt mixtū vino ei veneni poculū ꝑberz·ī fectio
nis hoꝛa cū iā vir dei ad edēdū diſcūberz ei ꝑ·
miſſis corruptꝰ puer hoc qđ ab archidiacono
eiꝰ acceperat veneni poculū obtulit Cui ſtatim
venerabilꝭ ep̄s dixit. bibe tu· hoc qđ michi ad bibē
dū ꝑbes Tremefactꝰ puer et deꝑhenſū eē ſe
ſentiēs maluit moꝛiturꝰ bibē. q̄ꝫ penas ꝓ illa
tāti homicidij culpa tollerarē· Cūq̄ꝫ ſibi ad os
calicē ducēt. vir dn̄i ꝯpeſcuit dicēs· Nō bibas
Da mihi ego bibo. Sꝫ vade: dic ei q̄ tibi illđ
dedit. Ego q̄dem venenū bibo· ſed tu ep̄s non
eris. Facto igiť ſigno crucis venenū ep̄s bi·
bit ſecurus: eadēq̄ꝫ hoꝛa in loco alio q̄ īerat
archidiaconꝰ eius defūctus eſt· ac ſi ꝑ os ep̄i
ad archidiaconi viſcera illa venena trāſiſſent
Cui tn̄ ad īferendā moꝛtē venenū quidē cor·
pale defuit: ſed hūc in ꝯſpectu iudicis eterni
venenū ſue malicie occidit· Pe. Mira
ſūt hec ⁊ nr̄isꝰ ſtupēda valde tempibꝫ. ſꝫ talis
eiuſdē viri vita ꝑhibetꝰ· vt q̄ ꝯuerſacōem eiꝰ
agnouerit· virtutē nō debeat mirari. Gre·

Capitulū ſextū·

Neq̄ꝫ hoc petre ſileā· qđ multi nūc q̄ ſb
de narnienſiū ciuitate aſſūt mihi ſedulo

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

teſtificantur. Eodē nāqȝ gottoꝝ tēpe. cū p̄fa tus rex totila narnis veniſſet: ei vir vite venerā bilis caſſius ei⁹ vrb̄ ep̄s ocurrit cui q2 ex cō ſperſione ſemp̄ facies rubere cōſueuerāt. hoc rex totila nō ꝯſperſiōis eē credidit ſȝ aſſidue potacōnis eūqȝ ōmi mō deſpexit. Sed ōmpo tēs de⁹ ut quātus vir eſſet q̄ deſpiciebat' oſtē deret. ī narniēſi cāpo q̊ rex aduenerat. malig nus ſpūs corā ōmi exercitu ei⁹ ſpatariū īuaſit. eūqȝ vexare crudelit' cepit. Qui cū āte regis oculos ad venerādū viꝝ caſſiū fuiſſet adduc tus: hūc ab eo vir dñi orōne facta ſigno cru cis expulit. q̄ in eū ingredi vlteri⁹ nō p̄ſūpſit Sicqȝ factū eſt: ut rex barbar⁹ ſeruū dei ab illo iā die venerāret' ex corde quē deſpectū val de iudicabat ex facie. Nā q2 viꝝ tante virtu tis vidit: erga eū illa mēs effera ab elationis faſtu detumuit.

capitulū ſeptimum

SEd ecce dū facta forciū viroꝝ narro repēte ad memoriā venit. q̄d erga an dreā fūdane cītatis ep̄ȝ dīna miſericordia fece rit. Qd' tñ ad h̄ legētib⁹ ut valeat. exopto q̄ ten⁹ q̄ corp⁹ ſuū ꝯtinēcie dedicāt. hītaē cū feīs nō p̄ſumāt: ne ruīa mēti tāto ēpetina ſurripi at q̄nto ad hoc qd' male ꝯcupiſcit' etiā p̄ſen= cia ꝯcupite forme famulat'. Nec res ē dubia

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

quā narro: q2 pene tāti in ea teſtes ſūt. quāti et eiuſdē loci hītatores exiſtunt. Hic nāqȝ venerābilis vir cum vitā multis plenā v̄tutibus duceret ſeqȝ ſub ſacerdotali cuſtodia in ↄtinēcie arce cuſtodiret: quandā ſanctimonialē feminā quā ſecū prius habueāt. noluit ab epiſcopij ſui cura repellere: ſed certus de ſua eiuſqȝ ↄtinencia ſecum hanc pmiſit habitare. Ex qua re actū eſt. ut antiqu9 hoſtis apud eius animū aditū tēptacōnis exqreret. Nā cepit ſpetiē eius oculis mentis illius īprimere. vt illectus nefanda cogitaret. Quadā vero die iudeus qdam ex capanie partibus romā veniens. appie carpebat iter. Qui ad fundanū cliuum perueniens. cū iam diem veſperaſcere cerneret. et quo declinare poſſet minime reperiret: iuxta appolinis tēplum fuit ibiqȝ ſe ad manēdum ↄtulit. Qui ipſum loci illius ſacrilegiū ptimeſcens: qͣuis fidem crucis minime haberet ſigno tamē ſe crucis munire curauit Nocte autē media ipſo ſolitudis pauore turbatus puigil iacebat ⁊ repente conſpitiens. vidit malignorum ſpirituū turbam quaſi in obſequium cuiuſdam poteſtatis preire eum vero qui ceteis preeāt in eiuſdem gremio loci conſediſſe. Qui cepit ſingulorū ſpirituum obſequencium ſibi cauſas actuſqȝ diſcutere

quaten⁹ vnuſquiſqꝫ quãtum neq̃tie egiſſꝫ in-
ueniret· Cumqꝫ ſinguli ſpiritus ad inquiſicōꝫ
nem eius exponerent quid operati contra bo
nos fuiſſent. vnus in mediũ ꝓſiliuit· qui in
andree epiſcopi aĩm ꝑ ſpetiẽ ſanctimonialis
femĩe q̃ in epiſcopio eius habitabat quantã
temptacōem carnis cõmouiſſꝫ aperuit. Cũ ve
ro hoc malignus qui p̄erat ſpiritus inhiãter
audiret· ⁊ tanto ſibi factum lucrũ grande cre
deret quãto ſanctioris viri aĩam ad lapſũ per
ditionis inclinaret· ille ſpiritus q̃ hec eadẽ fa
tebatur adiũxit· qꝛ vſqꝫ adhoc quoqꝫ die p̄
terito veſpertina hora eius mentẽ traxerit· ut
in terga eiuſdẽ ſãctimoĩalis femĩe blãdiens
alapã daret· Tunc malignus ſpũs atqꝫ hu
mani generis antiquus inimicus exhortatus
hunc blande vt et perficeret qđ cepiſſet· qua
tenus ruine illi⁹ ſingularẽ inter ceteros pal-
mam teneret· Cũqꝫ iudeus q̃ aduenerat hoc
vigilãs cerneret· ⁊ magne formidinis anxi-
etate palpitaẽt· ab eodem ſpiritu qui cunctis
illic obſequentibꝰ p̄erat· iuſſum eſt vt requi
rerent. quisnam eſſet ille qui iacere in temp
lo eodem preſumpſiſſet Quem maligni ſpi-
ritus pergentes et ſubtilius intuẽtes· crucis
martirio ſignatum viderunt· mirantesqꝫ dix
erunt Ve· ve· vas vacuum et ſignatũ Quibꝰ

hoc renūtiantibꝰ·cūcta illa malignoꝝ ſpiritu
um turba diſparuit. Judeus vero q̄ hec vide-
rat illico ſurrexit·atꝫ ad ep̄m cū feſtinacōe ꝑ-
uenit. quē in ecc̄ia ſue repiens·ſeorſū tulit. q̄
tēptacōe vrgētur inq̄ſiuit· Cui ↄfiteri ep̄s tē
ptacōez ſuā verecūdat? noluit Cūqꝫ ille dice
ret q̄ i illā tali die famulā praui amoris ocu
los inieſciſſet·atꝫ adhuc ep̄s negaret ille ad
iūxit dicēs· Quaē negas·qđ inq̄reris. qꝛ ad
hoc vſqꝫ veſpē heſterno ꝓduct? es·ut poſte
riora illius alapa ferires. Ad q̄ nimiꝝ verba
deprehēſū ſe intuēs·huilit ↄfeſſus eſt qđ pri
us ꝑtinacit negauit· Cui? ruine ⁊ vereaundie
iſdē iudeus cōſulēs. q̄liter hoc cognouiſſꝫ. vel
q̄ in ↄuentu malignoꝝ ſpirituū de eo audiſſꝫ
indicauit· Qđ ille cognoſcēs ſeſe in terrā ꝓſti
nus in oracōem dedit·moxqꝫ de ſuo hītaculo
nō ſolū eādem dei famulā· ſꝫ ōnem q̄ꝫ feminā
que in eius illic obſeq̄o hītabat expulit. In
eodē vero tēplo apollis beati andree ap̄li re-
pente oratoriū fecit atꝫ increpacōe carnis ſtī
ditus caruit. iudeū vero cui? viſione atꝫ incre
pacōe ſaluat? eſt ad eternā ſalutē traxit· Nā
ſacramēto fidei imbuit atqꝫ aqua baptiſma-
tis emundatū ad ſcē eccleſie gremiū ꝑduxit·
Sicqꝫ factum eſt. ut hebreus iſdem cū ſaluti
aliene conſulſit ꝑueniret ad ſuā: ⁊ ōnipotēs

deus inde alterꝝ ad bonam vitā pduceret. vñ
in bona vita alterum cuſtodiſſet. ¶ Pe-
trus hec geſta quā audiui ⁊ metū mihi pbet
et ſpecie ¶ Gre- Vtiqꝫ ſic
oportet ⁊ de dei nos ſemꝑ miſeraōe ꝯfidere·
⁊ de noſtra infirmitate formidaē. Ecce enim
paradiſi cedrū ꝯcuſſam audiuim⁹ ꝗ nō euul-
ſam q̄ten⁹ infirmis nobis et de ei⁹ cōcuſſione
naſcat᷑ timor: ⁊ de eius ſtabilitate fiducia·

¶ capitulum octauum.

VIr quoqꝫ venerabilis vite cōſtantius
aq̄ni eps̄ fuit q̄ nuꝑ pdeceſſoris mei
tpe beate memorie pape iohānis defunctus
eſt· Hūc ꝓphecie habuiſſe ſpūm multi teſtā
tur· qui eum familiarit᷑ ſcire potuerūt· Cuius
int᷑ multa alia hoc referunt religioſi veraces-
qꝫ viri q̄ pn̄tes fuerunt ꝙ in die obitus ſui cū
a circūſtantib⁹ cūctis vtpote diſceſſurus pat᷑
tam amabilis· amariſſime plangētur: eū flē-
do requiſiere dicentes· Quem poſt te pater
per ꝓphecie ſpiritū reſpondit dicens· Poſt
conſtanciū mulionē poſt mulionem fullonē
O te aquine ⁊ hoc habes· Quibus ꝓphecie
v̄bis editis vite exalauit extrēmū Quo defūc-
to eius ecc̄e paſtoralē ſuſcepit curā. Andrea
diacon⁹ illi⁹ q̄ quōdā in ſtablis tenerū curſū
puaueāt eq̄rū: atꝫ huic ex hac vita ſubducto

ad epiſcopatus ordinem Iobin⁹ aſcitus eſt·q̄
in eadē vrbe fullo fuerat· Quo adhuc ſupſti
te·ita cūcti cīuitatis inhabitatores illius et bar
baroꝝ gladijs ꝛ peſtilētie īmanitate vaſtati
ſunt.ut poſt mortē illius neqꝫ q̄s ep̄s fieret
nec q̄bus fieret potuiſſet īueniri· Sicqꝫ ꝯple
ta eſt viri dei ſentētia q̄ten⁹ poſt exceſſum du
oꝝ ſe ſequenciū ei⁹ ecc̄ia paſtorē minime hēret

capitulum.ix·

SEd neqꝫ hoc ſileā.qđ narrante viro
venerabili venācio lunēſi ep̄o.me an̄ bi
duū ꝯtigit agnouiſſe: Lucane nāqꝫ ecc̄ie ſibi
met ꝓpinque fuiſſe mire v̄tutis viꝝ frigida-
num noīe narrat epiſcopū· Cui⁹ hoc opina
tiſſimū a cūctis illic habitātibꝫ teſtat̄ memo
rabile miraculū·qđ auſerit fluui⁹ q̄ iuxta vrb̄
illius muros influebat ſepe inundacōe facta
curſus ſui alueū egreſſus pagros ꝯſueuerat
diffundi· Et queqꝫ ſata ac plantata reperi-
ret euertere· Cūqꝫ hoc crebro fieret.et mag
na eiuſdē loci incolas neceſſitas vrgeret:da
to ſtudio operis eum per loca alia deriuare
conati ſunt.ſed q̄uis diutius laboratū fuiſſet
a ꝓprio alueo deflecti non potuit. Tunc vir
domini frigdian⁹ raſtrum ſibi paruulum fe-
cit ad alueum fluminis acceſſit ꝛ ſolus oraci
oni incubuit. atqꝫ eidem flumini precipiens

vt ſe ſeq̄retur. ꝑ loca que ei viſa ſunt raſtrū ꝑ
terrā traxit. Que relicto alueo ꝓprio tota aq̄
fluminis ſecuta eſt. ita vt funditus locū ꝯſue
ti curſus deſereret. ⁊ ibi ſibi alueū vbi tracto ꝑ
terrā raſtro vͦ dei ſignū fecerat vēdicaret. et q̄qꝫ
eēnt alimētis hoīm ꝓfutura ſata vel plantata
vltra nō lederet. ¶ capitulū. x.

Huiꝰ qꝫ venerabilis viri venācij epī. ali
ud miaculū fide relacōne ꝯgnoui: qd̾
in placentia vrbe ꝑhibet geſtū. qd̾ vir qꝫ ve-
raſſimꝰ Johānes ī hac mō romana vrbe locū
p̄fectoriū ſ̄uās q̄ in ead̾ placentia vrbe eſt or
tus ⁊ nutritꝰ. ita vt epūs memoāt qꝫ geſtū fu
eīt atteſtatꝰ. In eadē nāqꝫ cītate. ſabinū noīe
fuiſſe aſſerit mire v̾tutis epm̄. Cui cū die q̄dā
ſuꝰ diaconꝰ nūtiaſſꝫ. qꝫ curſus ſui vadꝰ alueū
egreſſus ecc̄lie agros occupaſſꝫ. totaqꝫ illic lo
ca q̄ nutriēdis hoībꝫ ꝓfutura erāt aq̄ eiuſdē
flumīs terꝫ venerābilis vite ſabinꝰ epūs rn̄dit
dicēs. Vade ⁊ dic ei. Mādauit epūs tibi ut te
ꝯpeſcas: ⁊ ad ꝓpriū alueū redeas. Qd̾ dia-
conꝰ eiꝰ audiēs deſpexit ⁊ irriſit. Tūc vir dei
aſcito notario. dictauit ꝯmoītoriū dicēs. Sa
binꝰ ību xp̄i ſ̄uus Vade p̄cipio tibi in noīe
iheſu xp̄i dn̄i ut de alueo tuo ī locis iſtis vlte
rius non exeas: nec terras eccleſie ledere pre
ſumas atqꝫ eidem notario ſubiunxit dicens.

Vade hoc ſcribe: et in aquam eiuſdem fluĩnis
pice. Quo facto ſancti viri p̄ceptũ ſuſcipiẽs
ſtatim ſe a t̃ris eccleſie fluĩnis aqua ɔpeſcuit
atq3 ad ꝓpriũ alueũ reu̓ſa. exire vlteri⁹ in lo
ca eadẽ nõ p̄ſũpſit. Qua ĩ re petre q̃d alid q̄ꝫ
in obedienciũ hoĩm duritia cõfundit᷑. qñ vir
tute ihu ꝛ elemẽtũ irraconale ſc̃i viri p̄ceptis
obediuit.

capitulũ vndecimũ

Vir q̃3 venerabilis cherboni⁹ populo
nij ep̄s: magnã diebus nr̃is ſc̃itatis
ſue ꝓbacionẽ dedit. Nã cũ hoſpitalitatis ſtu
dio valde eſſ3 intẽtus die quadã trñſeũtes mi
lites hoſpitio ſuſcepit q̊s gottis ſupueniẽti-
bus abſcõdit. eorũq3 vitã ab illoꝝ neq̃tia ab
ſcõdendo ſeruauit. Q̄d dũ gottoꝝ regi pfido
totile nũtiatũ fuiſſet: crudelitatis ĩmaniſſime
veſania ſuccẽſus. hũc ad locũ q̃ octauo hui⁹
vrb miliaio merulus dicit᷑. vbi tũc ipſe cũ ex
ercitu ſedebat iuſſit deduci. eũq3 inſpectaculo
populi vrſis ad deuorãdũ pici. Cũq3 iſdẽ rex
pfidus in ipſo q̊3 ſpectaculo ɔſediſſ3: ad aſpi
ciendã mortẽ epiſcopi magna populi turba
ɔfluxit. Tunc ep̄s deduct⁹ in medio eſt. atq3
ad eius mortẽ ĩmaniſſim⁹ vrſus exq̃ſitus q̃
hũana mẽbra crudelit᷑ carperet ſewi regis aĩ
mũ ſaciaret: Dimiſſ⁹ itaq3 vrſus ex cauea eſt

qui accerſus accitus ep̄m pecijt. ſꝫ ſubito ſue fe
rocitatis oblit⁹ deflexa ceruice ſbmiſſoqʒ hu
milit̄ capite lābere ep̄i pedes cepit: vt paten
ter oı̄bus intelligi daret̄: qꝛ erga illū viꝝ dei
ꝯ ferina corda eſſent hoīm· ꝯ q̄ſi huāna beſti
arum Tunc popul⁹ q̄ ad ſpectaculū veneāt
mortis magno clamore verſus eſt in admira
cōm veneracōis· Tūc ad eius reuerēciā colē-
dā rex ipſe ꝓmot⁹ eſt· Quippe cū quo ſupno
iudicō actū fuerat· ut q̄ deū ſeq̄ prius in cuſto
dieda vita ep̄i noluit ſaltim ad māſuetudinē
beſtiā ſeq̄retur. rei cui hij q̄ tūc p̄ſentes fuer̄t
adhuc nōnulli ſup ſunt: eāqʒ cū ōni populo
ſe vidiſſe teſtātur De quo etiā viro aliud q̄ʒ
miraculū venātio lunēſi ep̄o narrāte cognoui.
In ea nāqʒ populonij eccleſia cui p̄erat ſepul
chꝝ ſibi ꝑparauit: ſꝫ cū longobardoꝝ gens in
italiā veniēs cūcta vaſtaſſꝫ· ad helbā inſulam
receſſit· Qui irruente egritudine ad mortem
veniens· clericis ſuis ſibiqʒ obſequētibus p̄ce
pit dicens· In ſepulchro meo qd mihi popu
lonij paraui me poīte Cui illi cū dicerent cor
pus tuū illuc deducere quō poſſum⁹· qꝛ lon
gobārdos tenē loca eadē et vbiqʒ eos illic diſ
currē ſcim⁹ ipſe rn̄dit. Reducite me ſecuri no-
lite metuē. ſꝫ feſtine me ſepelire curate. Mox
aūt vt ſepultū corp⁹ meū fuerit· ex loco eodē

ſub õni feſtinacõe diſcedite. Defuncti igitur corp⁹ impoſuerũt naui. Cũq; populoniũ tẽderẽt collecto in nubib⁹ aere imẽſa nimis pluuia erupit. Sz vt cũctis pateſceret c⁹ viri corp⁹ nauis illa põrret. p illd maris ſpaciũ. qd ab helba inſula vſq; i populoniũ duodecim milib⁹ diſtat. circa vtrq; nauis latera ꝓcelloſa valde pluuia deſcẽdit. ⁊ in naui eadẽ vna pluuie gutta ñ cecidit. Peruenẽ itaq; ad locũ clerici: ⁊ ſepulturẽ tradiderũt corp⁹ ſacerdotis ſui. Cui⁹ pcepta ſeruãtes ad naui feſtinacõe reuſi ſũt quã mox ut itrare potuerũt. i eodẽ loco vbi vir dñi ſepult⁹ fuerat. lõgobardoꝝ dux crudeliſſim⁹ gũmarich aduenit. Ex cui⁹ aduẽtu viꝝ dei habuiſſe ꝓphetie ſpũm claruit. qui miſtros ſuos a ſepulturẽ ſue loco ſub feſtĩacõe diſcedẽ pcepit

Capitulũ. xij.

Hoc aũt qd diuiſa pluuia factũ miraculũ narraui: etiã i alteri⁹ epi veneracõe mõſtratũ eſt. Nã qdam clericus ſenex. q adhuc ſup eſt. eidẽ rei pſto ſe fuiſſe teſtat dicens. Fulgenti⁹ eps qui nutriculenſi eccleſie preerat regem crudeliſſimũ totilam infenſum omni modo habebat. cumq; ad eaſdem partes cũ exercitu ꝓpinquaſſz. cure fuit epiſcopo per clericos ſuos xenia mittere: eiuſq; furoris inſaniam. ſi poſſet muneribus mittigare.

Que ille vt vidit. ꝓtinus ſpreuit· atq; iratus ſuis hoībꝰ iuſſit. ut eūdē epm̄ ſub ōni aſpe ritate ꝯſtringerēt. eūq; eiꝰ examini pꝛuarent. Quē dū feroces gotti miſtri ſcz crudelitatis illius tenuiſſent· circūdantes eū vno in loco ſtaꝛe p̄cepert· eūq; in t̄ra circulo deſignauert· extra quē pedē tēdere nullomō auderz Cūq; vir dei ī ſole nimio ſtaꝛet ab eiſdē gottis circū datus. et deſignacōe circuli īcluſus: repēte co ruſcus ꝛ tonitruꝰ ꝛ tāta pluuia erupit· ut hij q̄ eū ad cuſtodiendū acceperāt īmēſitatē plu uie ferre nō poſſent Et dū mag̃ nimis īunda cio fiēt. intr̄ eandē deſignacōm circuli in q̄ vir dn̄i fulgentiꝰ ſtetit nec vna q̄dē pluuie gutta deſcēdit· Qd̄ dū regi crudeliſſiō nūciatū fuiſ ſet· illa mēs effera ad magnā eiꝰ r̄uerētiā v̄ſa eſt. cuiꝰ penā priꝰ inſatiabili furore ſiciebat. Sic omp̄s deꝰ ꝯtra elatas carnaliū mētes po tētie ſue miracula p deſpectos opatur: ut qui ſe ſuperbe cōtra p̄cepta veritatis eleuāt eorū ceruicem veritas per humiles premat

Capitulum· xiij.

Nuper q̄q; floridus venerabiliſ vite ep̄s narrauit quoddā miraculū valde me moriale dicens · Vir ſanctiſſimꝰ herculanus nutritor meus peruſine ciuitatis ep̄s fuit ex conuerſacione monaſterij · ad ſacerdotalis

ordinis grãm deductus· Totile aũt pfidi re-
gis tẽpibus·eandẽ vrbẽ annis ſeptẽ ↄtinuis
gottoꝝ exercitus obſedit: ex q̃ multi ciuiũ fu-
gerũtt· q̃ famis piculũ ferre nõ poterãt· An
no vero ſeptimo necdũ finito obſeſſam vrbẽ
gottoꝝ exercitus intrauit. Tũc comes q̃ eidẽ
exercitui p̄erat. ad regẽ totilã nuncios miſit:
exquirẽs q̃d de epõ vel de populo fieri iuberꝫ
Cui ille p̄cepit dicẽs · Epõ pri⁹ a vertice vſqꝫ
ad calcaneũ corrigiã tolle· et tũc caput illius
amputa·omnẽ vero ꝑplin q̃ illic inuentus eſt
gladio extingue· Tũc iſdẽ comes venerabilẽ
viꝝ herculanũ ep̄m ſup vrb murum deduc-
tum capite trũcauit·eiuſqꝫ cutẽ iam mortuo
a vertice vſqꝫ ad calcaneum ĩcidit·ut ex eius
corpe corrigia ſblata videret· moxqꝫ corp⁹
illius extra muꝝ ꝓiecit Tũc quidã huãnita-
tis pietate ↄpulſi abſciſũ caput ceruici appo
nẽtes cũ vno puulo ĩfante q̃ illic extictus in-
uẽtus eſt. iux̃ muꝝ corpus ep̄i ſepulture tra-
diderunt· Cũqꝫ poſt eandẽ cedẽ die quadrge
ſimo rex totila iuſſiſſet· ut· ciues vrb illius q̃
q̊libet diſperſi eſſent·ad eã ſine aliq̃ trepida
cõne remanerẽt· Hij qui prius fame fugerãt
viuẽdi licentia accepta reuerſi ſũt. Sꝫ cuius
vite ep̄s eoꝝ fuerat memorãtes. vbi ſepultũ
eſſet corpus illius queſierunt· vt hoc iuxta

honorem debitũ in eccl̃ia bti petri apl̃i huma
rẽt· Cũq₃ itũ eſſet ad ſepulchꝝ·effoſſa t̃ra in
uenerũt corpuˢ pueri parit̃ huãti·utpote iã
die q̃dragesiõ tabe corruptũ et v̓mibꝫ plenũ
corp⁹ v̓o ep̃i·ac ſi die eod̓ eẽt ſepl̃tũ. Et qd̓
ẽ adhuc mag̃ admiãcõe v̓ẽrãdũ: q₂ ita caput
ei⁹ vitũ fuerat corpori ac ſi neq̃q̃ꝫ fuiſſ₃ abſci
ſũ ſic videlic₃ ut nulla veſtigia ſectõis appare
rẽt·cũq₃ h̓ et in t̃ga v̓terẽt·exq̃rẽtes ſi qd̓ ſig
nũ l̓ de alia mõſtr̃ri icĩſioẽ potuiſſ₃ ita ſanũ at
q₃ itemeratũ õne corp⁹ iuentũ ẽ ac ſi nulla h̓
icĩſio ferri tetigiſſ₃ ¶ Pe· Quis nõ obſtupeſ
cit talia ſig̃ mortuoꝝ: q̃ fiunt ꝓ exhortacõne
viuentiũ· ¶ Gre·

¶ capitulũ·xiiij·

Prioribꝫ q̊₃ gottoꝝ tpibus fuit iuxta ſpo
litanã vrbem vir vite venerabils yſaac
noĩe. q̃ vſq₃ ad extrema pene gottoꝝ tpa ꝑ
uenit·quẽ nrõꝝ multi nouerũt. ⁊ maxĩe ſacra
virgo gregoria. q̃ nũc in hac romana vrbe.
iuxta eccl̃ia₃ btẽ marie ſꝑ virgĩs hĩtat· Que
dũ ab adoleſcẽtie tpe cõſtitutis iã nupcijs in
eccl̃ia₃ fugiſſ₃: et ſc̃imoĩal̓ vite cõuſacõe₃ q̃rer₃
ab eodẽ viro defenſa·at₃ ad eũd̓ quẽ deſidera
bat hĩtũ dño ꝓtegẽte ꝓducta eſt· q̃ q₂ ſpõſũ
fugit ĩ t̃ra. hẽre ſpõſũ meret̓ ĩ celo· Multa ãt
de eodẽ viro. narrãte veneábili prẽ eleutherio

agnoui: q̄ et hūc familiarit noueāt· ⁊ eius v̄-
bis vita fidē p̄bebat· Hic itaq; veneābil' yſa
ac ortus ex italia nō fuit· ſ; ea illius miracula
narro· q̄ in italia ↄuſatus fecit· Cū p̄mū de ſi-
rie ptibus· ad ſpolitanā vrbē veniſſet· ingreſ-
ſus ecc̄iam a cuſtodib; peciit· vt ſibi q̄ntūlib;
licētia ↄcedētur orādi· eūq; horis ſecretiorib;
egredi nō vrgerēt Qui mox ad orandū ſte-
tit· dieq; pegit in oracōe totū: cui ſeq̄ntē cōti-
nuauit et noctē· Secūdo etiā die cū nocte ſub
ſequēti indefeſſus in p̄cib; pſtitit. diē q̄; tciū
in oracōe ↄiūxit· Cūq; hoc vn' ex cuſtodib;
ſupbie ſpū inflatus cernēt· vn̄ pficere debuit
inde ad defectiōis dāna pueīt· Nā hūc ſimu
latorē dicere. ⁊ verbo ruſtico cepit in poſtorē
clamare q̄ ſe trib; diebus ⁊ noctib; orare an̄
oculos hominū demōſtraret· Qui ptin' cur-
rens vir dei alapa pcuſſit· vt quaſi religioſe
vite ſimulator· de ecc̄a cū ↄtumelia exiēt. S;
hunc repente vltor ſpūs inuaſit. at; ad viri
dei veſtigia ſtrauit ·ac per os illius clamare
cepit· Yſaac me eicit· yſaac me eicit· Vir q̄p-
pe peregrinus ipſe quo cenſeretur noīne neſ-
ciebat: ſed eius nomē ille ſpiritus prodidit.
qui ſe ab illo poſſe eici clamauit · Mox au-
tem ſuper vexati corpus vir dei incubuit ma
lignus ſpiritus qui eum inuaſerat abſceſſit·

In tota illa vrbe. tūc ſtatim q̄d in eccl̄ia factū
fuiſſꝫ innotuit. Currere viri ⁊ femīe nobiles
atqꝫ ignobiles pͥter ceperūt . certatimqꝫ eū
in ſuis rapere domibꝫ conabātur. Alij ad cō
ſtruēda mōſteria. p̄dia alij pecunias. alij ſub
ſidia queqꝫ poterāt offerre viro dei ſupplicit̄
volebāt. Sed ſeruꝰ ōnipotētis dn̄i. hoꝝ nihil
accipiēs: egreſſus vrbē nō longe deſ'tū locū
reperit. ibiqꝫ ſibi hūile habitaculū ↄſtruxit.
Ad quē cū multi pgerēt . exemplo illius ad
et̄ne vite deſideria accēdi ceperūt. atꝫ ſub eiꝰ
magiſterio in ōnipotētis ſe dn̄i ſeruiciū dede
rūt. Cūqꝫ ei diſcipuli crebro hūilit̄ īmuerēt.
vt ꝓ vſu mōſterij poſſeſſiones q̄ offerebant
acciperet. ille ſolicitꝰ ſue pauptatis cuſtos. for
tē ſentētiā tenebat dicēs. Monachꝰ q̄ in t̄ra
poſſeſſionē q̄rit: mōchus nō eſt. Sic q̄ppe me
tuebat pauptatis ſue ſecuritatē perdere. ſicut
auari diuites. ſolent peituras diuicias cuſto
dire. Ibi itaqꝫ ꝓphecie ſpiritu magniſqꝫ mi
raculis. cunctis longe lateqꝫ habitātibus vi-
ta eius inclaruit. Nā die quadā ad veſperū
in orto mōſterij fecit iactari ferramenta. que
vſitato nos nomine vangas vocamꝰ. Dix
it itaqꝫ diſcipulis ſuis Tot vangas in orto
proicite. et cicius redite. Nocte vero eadem.
dū ex more cū fratribꝫ ad exhibēdas laudes

dn̄o ſurrexiſſꝫ: p̄cepit dicens. Ite ⁊ operarijs
nr̄is pulmentū coq̄te: ut mane primo paratū
ſit. Facto aūt mane. fecit deferri pulmētū qd
parare iuſſerat atqꝫ ortū cū fratribꝰ īgreſſus
quot vangas iactari p̄ceperat. tot in eo labo
rātes operarios inueīt. Ingreſſi q̄ppe fures fu
erāt: ſꝫ mutata mēte p ſpm̄ app̄henderūt van
gas quas inuenerūt: ⁊ ab ea hora q̄ ingreſſi
ſunt. q̊uſqꝫ vir dn̄i ad eos veniret. cūcta orti
illius ſpacia. que inculta fuerāt coluerūt. Qui
bus vir dn̄i mox vt īgreſſus eſt ait. Gaude-
te frēs. Multū laboraſtis. iā q̄eſcite. Quibꝰ
illico alimēta q̄ detulerat p̄buit eoſqꝫ poſt tāti
laboris fatigacōem refecit. Suffitient autē re
fectis ait. Nolite malū facere. quociēs de orto
aliq̄d vultis ad orti aditū venite trāquille. pe
tite cū benedictione pcipite. et a furti p̄uitate
ceſſate. Quos ſtati collectis oleribꝰ onuſtari
fecit. Actūqꝫ eſt vt qui ad ortū nocituri vene
rāt. cū laboris ſui p̄mio ⁊ repleti ab eo ⁊ ino-
cui redirēt. Alio q̊ꝫ tempe. acceſſerūt ad eū
pegrini quidā miām poſtulātes. ſciſſis pānis
obſiti. ita vt pene nudi viderētur. Cūqꝫ hūc
veſtimēta peterēt: eoꝝ verba vir dn̄i tacitus
audiuit Qui vnū ex diſcipulꝭ ſuis ꝑtinꝰ ſilen
ter vocauit: eiqꝫ p̄cepit dicēs Vade atꝫ in illa
ſilua: ī loco tli cauā arborē req̄re: ⁊ veſtimēta

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

que in ea inueneris defer. Cūqȝ diſcipul⁹ ab
iſſet· arborē ſicut fuerat iuſſus exq̄ſiuit: veſti-
mēta reperit. ⁊ latēter detulit magiſtro· Que
vir dei ſuſcipiēs peg̃rinis nudis atqȝ petētib⁹
oñdit. ⁊ p̄buit dicēs Venite q2 nudi eſtis: ec
ce tollite· et veſtite vos. hec illi intuētes. recog
nouerūt q̄ poſuerāt· magnoqȝ pudore ꝯter
nati ſūt· ⁊ q̄ fraudulent' veſtimēta q̄rebant ali
ena ꝯfuſi receperūt ſua· Alioqȝ tp̄e q̄dam
ſe ei⁹ oracōnib⁹ ꝯmendās: ſportas duas ple
nas alimētis· ei per pueꝝ trāſmiſit. Quaꝝ v
nā iſdem puer ſurripuit. atqȝ in itinē abſcōdit
vnā vero ad dei hominē detulit· ⁊ peticōnem
illius q̄ ſe ei per xeniū ꝯmēdauerat enārauit
Quā vir dn̄i benigne ſuſcipiēs: eundē pueꝝ
admonuit dicēs· Grās agim⁹. ſȝ vide ſportā
quā in itinē poſuiſti· ne incaute tangere p̄ſu
mas q2 in eā ſerpēs ingreſſus eſt· Eſto ergo
ſollicitus ne ſi tollē i caute volueris· a ſerpēte
feriaris· Quib⁹ verb̄ puer ꝯfuſus valde· exul
tauit q̄dem ꝙ mortē euaſerit· ſȝ triſtis ad mo
dicū factus q2 q̄uis ſalubrē penā euadēt tn̄
ptulit verecūdiā ſuam· Qui reuerſus ad ſpor
tam caute ac ſollicite attēdit. ſȝ eā iā ſicut vir
dei p̄dixeāt ſerpens tenebat· Hic itaqȝ vir
ſcūs cū v̄tute abſtinētie· ꝯtemptū reꝝ trāſeū-
ciū· ꝓphetie ſpiritu oracōnis intencōe eſſȝ in

compabilit ꝑditus: vnū erat qđ in eo repḣē
ſibile eſſe videbatur· qꝛ nōnunq̄ꝫ tanta ei leti
cia ineāt ut illis tot ꝟtutibus niſi ſciretur eſſe
plenus nullomō crederetur· ¶ Pe· Quid
nam queſo de hoc eſſe dicim⁹: Rpōte ſibi le
ticie frena laxabat an tot virtutibꝫ pollēs ali
qn̄ ad pñs gaudiū etiā ēmitēs anim⁹ trahe
batur ¶ Gre· Magna eſt petre oīpotētis
dei diſpēſacō: ⁊ plerūqꝫ ɔtigit ut q̄bꝫ maioā
bō pſtat q̄dā mīora nō tribuat· ut ſp eoꝝ ani
m⁹ hēat vn̄ ſeipſū repḣēdat: q̄ten⁹ dū appe-
tūt. pfecti eē nō poſſūt· ⁊ laborāt ī hoc qđ nō
acceperāt· nec tn̄ elaborādo ꝑualēt. ut ī hijs q̄
accepta habēt ſe mīme extollāt: ſꝫ diſcant qꝛ
ex ſemetipſ maiora bona nō hn̄t· q̄ in ſemet-
ipſis vincē pua vitia atꝫ extrema nō poſſunt
Hinc eſt enī q̄ꝫ pducto dn̄s ad terrā pmiſſio
nis ꝑpło iſrahel cūctos fortes atqꝫ ꝑpotētes
adūſaios ei⁹ extiguēs· philiſteos atꝫ chana
neos diutiuſ reſuauit· ut ſic ſcriptū eſt. in eo
expiretur iſrahel. qꝛ qn̄qꝫ ut dictū eſt eis etiā
q̄buſ mag̃ dona tribuit pua q̄dā ērpḣēſibilia
relinq̄t vt ſemp hēant ɔtra quos bellū gerāt
⁊ deuictis magnis hoſtibꝫ mentē nō egerant
qn̄ eos adhuc adūſarij etiam mīmi fatigant
Quid itaqꝫ eſt niſi vt miro modo vna eadē-
qꝫ mens et virtute polleat et ex infirmitate

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

asseſcat·q̄tenus u t et ex pte ↄſtructa ſit·⁊ ex
pte ſe ↄſpiciat eſſe deſtructā: vt p bonū qd̄ q̄
rit ⁊·habere nō valet.illud ſeruet humilit̄ qd̄
habet. Sed q̄d mirū q̄ hoc de hoīe dicim⁹
qn̄ illa ſupna regio īcurſibus ſuis·ex pte dāna
ptulit et ex pte fortit̄ ſtetit ut electi angeloꝝ
ſpūs dū alios per ſupbiā cecidiſſe ↄſpicerēt
ipſi tanto robuſti⁹ quāto huilius ſtarēt· Illi
ergo regionis ſue etiā pfecerunt detrimēto·q̄
ad etnitatis ſtatū.ex pte ſue deſtructōnis eſt
ſolidius ſtructa· Sic ergo ⁊ in vnaquaq; aīa
agit̄.vt in huilitatis cuſtodia·aliqn̄ et lucra
maxima ex minimo dāno ſeruētur· Pe.
Placet qd̄ dicis· Gre.

Capitulū·xv.

Neq; hoc ſileā qd̄ ex eadē regione ve-
nerabilis viri ſanctuli pſbiteri narra
cōe ↄgnoui de cui⁹ verb ipē nō dubitas q2 ei⁹
vitā fideq; mīme ignoras. Eodē q̄; tpe in nur
ſie pte puītie duo viri in vita·atq; hītu ſcē ↄū
ſacōis hītabant· quoꝝ vn⁹ euthychius ī ſpū
ali zelo atq; in feruore v̄tutis excreuerat mltoꝝ
q; aīas ad deū pducē ſatagebat exhortādo·
Florencī⁹ vero ſimplicitati atq; oracōni dedi-
tam ducebat vitā· Non longe autē erat mo-
naſteriū.quod rectoris ſui fuerat morte deſti
tutū·ex quo ſibi monachi eūdem euthychiū

p̄eſſe voluerunt· Qui eoꝝ p̄cibus acq̄eſcens
multis ān̄is mōſteriū rexit diſcipulorūqꝫ ani
mas in ſtudio ſcē cōuerſacōnis exercuit· Ac
ne oratoriū in q̊ prius habitauerat ſolū ꝛ̇ma
nere potuiſſet. illic venerabilē viꝝ florēciū re=
liquit. In quo dū ſolus habitaret die quadā
ſeſe in oracōe ꝓſtrauit. atqꝫ ab oīpotenti dn̄o
peciјt· vt ei illic ad habitādum aliqđ ſolaciū
dare dignaretur· Qui mox vt ꝯpleuit oraci
onē· oratoriū egreſſus āte fores vrſū ꝛ̇perit
ſtantē· Qui dū ad terrā caput deprimēt. ni=
hilqꝫ ferocitatis in ſuis motibꝰ demonſtraret
apte dabatˀ intelligi. q̄ꝑ ad viri dei obſeq̄um
veniſſet. Qđ vir dn̄i q̊qꝫ ꝓtinus agnouit. ⁊ qꝛ
in eadē cella pecudes quatuor vel qn̊qꝫ remā=
ſerūt· quas ōmino deerat qui paſceret ⁊ cuſto
diret· eidem vrſo p̄cepit dicēs· Vade atqꝫ has
oues ad paſtū eice: ad ſextā vero horam reu
tere· Cepit itaqꝫ hoc indefinēter agi· In iū=
gebatur vrſo cura paſtoris: ⁊ quas māduca
re ꝯſueueāt paſcebat oues beſtia ieiuna. Cū
vir dei ieiunare voluiſſet ad horā p̄cipiebat
nonam vrſum cum ouibus ꝛ̇uerti cū vero no
luiſſꝫ ad ſextā: atqꝫ ita in ōmibus mādato vi=
ri dei obtem perabat vrſus. vt neqꝫ ad ſextā
iuſſus· rediret ad nonā neqꝫ ad nonā iuſſus
rediret ad ſextam· Cumqꝫ hoc diu ageretur·

cepit in loco eodꝫ tante v̓tutis longe lateqꝫ fa
ma crebreſcere Sꝫ qꝛ antiqu⁹ hoſtis vnde bo
nos cernit emiteſcere ad gloriā inde puerſos
p inuidiā rapit ad penā q̄tuoꝛ viri ex diſcipuł
venerābił eutychij vehement īuidētes · q̄ eoꝝ
magiſter ſigna nō faceret . ⁊ is q̄ ſolus ab eo
relict⁹ fuerāt · tāto hoc miraculo clarus appare
ret · eundē vrſū inſidiātes occiderūt . Cūqꝫ ho
ra q̄ iuſſus fuerāt nō redirꝫ · vir dei floꝛēti⁹ ſuſ-
pect⁹ eſt de eius rͤditu · Quē vſqꝫ ad horā veſ
pe exſpectās affligi cepit · q̄ is quē ex ſimpli
citate multa frēm vocare ꝯſueuerāt vrſus mi
me reu̓teretur · Die vero alterā prexit ad agꝝ
vrſū parit oueſqꝫ q̄ſitur⁹ · Quē occiſū repeit
⁊ ſolicite inq̄rēs . citi⁹ a q̄bus fuerāt occiſus in
ueit · Tūc ſeſe in lamētis dedit . fratrū magis
malitiā · q̄ꝫ vrſi mortē deploꝛās · Quē venerā-
d⁹ vir eutychi⁹ ad ſe deductū ꝯſolari ſtuduit ·
Sed iſdē vir dn̄i coram eo doloꝛis magni ſti-
mulo accenſus . in p̄catus eſt dicēs · Spero in
ōmipotenti deo . qꝛ in hac vita an̄ oculos ōni
um ex malitia ſua vindictam rͤcipiant · qui ni
hil ſe ledentē vrſum meum occiderūt · Cuius
vocem protin⁹ vlcio diuina ſecuta eſt · Nam
quatuoꝛ monachi qui eundem vrſum occide
runt . ſtatim elefantino moꝛbo percuſſi ſunt .
ita vt membris putreſcentibus interirent · :

Qd factū. vir dei florenti⁹ vehementer expa
uit: ſeqȝ ita fratrib⁹ maledixiſſe ꝑtimuit. Om
ni enim vite ſue tēpore flebat. qꝛ ex auditus
fueāt. ſe crudelē ſe in eoꝝ morte clamabat ho
micidā. Qd idcirco ōmipotētem deum feciſſe
credim⁹. ne vir mire ſimplicitatis. qn̄to libet
dolore cōmotus. intorquē vltra ꝑſumeret ia
culum maledictionis. ¶ Pe.
Nunqd nā valdē eſſe graue credim⁹. ſi for-
taſſe cuilibet exagitati iracūdia maledicam⁹.
¶ Gre. De hoc peccato cur me percūc
tatis an graue ſit. cū paulus dicat. neqȝ male
dici regnū dei poſſidebūt. Penſa itaqȝ petre
ꝙ grauis culpa ipſa eſt: que ſepat regno vi-
te ¶ Pe. Quid ſi homo nō fortaſſe
ex malicia. ſed ex lingue incuria. maledictōis
in ꝓximū iaculat verbum. ¶ Gre.
Si apud diſtrictū iudicem petre ocioſus ſer
mo repħenditur. quāto magis noxius. Pen
ſa ergo quantum ſit dānabilis qui a malicia
non vacat. ſi et ille ſermo penalis eſt qui a bo
nitate vtilitatis vacat. Pe.
Aſſencio. ¶ Gre. Iſdem vir dei egit
aliud: qd ſileri non debeat. Cū enim magna
eius opinio longe lateqȝ crebreſceret. qdam
diaconus longe poſitus ad eum pergere ſtu
duit. vt eius ſe oracionibus commendaret.

Qui ad eius cellulā veniēs oēm locū p circui
tū inueīt innumeris ſerpētibus plenū· Cūqꝫ
vehemēter expauiſſꝫ: clamauit dicēs· Serue
dñi deꝫ. Fiat aūt tūc mira ſereītas· Egreſſus
vero florētius ad celū oculos ⁊ palmas tetē-
dit. rogauit vt illā peſtem ſicut ſciret dñs au
ferret. Ad cuiꝰ vocē ſubito celū intonuit: atꝫ
iſdē tonitruus ōnes illos q̄ eundē locū occu-
pauerāt ſpētes ītremit Quos dū vir dei flo
rētius īterēptos aſpiceret dixit· Ecce occidiſti
illos dñe· q̄s eos hinc leuatꝰ Moxqꝫ ad eiꝰ
vocē tāte aues venerūt· quāti ſerpētes occiſi fu
erāt. que aſportātes ſingulos ⁊ lōgius ꝓiciē
tes· locū habitacōnis illius mūdum ōnino a
ſerpentibꝰ reddiderūt· ¶ Pe· Quid vir
tutis q̄d fuiſſe meriti dicimꝰ· qꝛ eius ori tanto
factꝰ eſt ꝓximꝰ omp̄s deꝰ. ¶ Gre· Apd oī
potētis dei ſingularē munditiā atqꝫ ſimplicē
naturam· multū petre huāni cordis mūdicia
atqꝫ ſimplicitas valet· Hoc ipſū nāqꝫ qꝛ eiꝰ
famuli a terrenis actioībus ſegregati ocioſa
loqui neſciunt· et mētem per verba ſpargere
atqꝫ inquinare deuitant. auctoris ſui exaudi
cionem preceteris impetrant cui inquantum
eſt poſſibile ipſa puritate ⁊ ſimplicitate cogi
tacōis quaſi ex quadā iam ſimilitudīe cōcor-
dant· Nos autē turbis popularibꝰ admixti·

dum frequēter otioſa nōnūquā vero etiā gra
uiē noxia loq̄mur· os nr̄m oīpotenti deo tāto
lōginquū fit· qn̄to huic mūdo ꝓximū Mul⸗
tū q̄ppe deorſū deicim⁹ dū locucōe ↄtinua ſecu
laribꝫ admiſcemur· Qd' bene yſaias poſtq̄
regē dn̄m exercituū vidit in ſemetipō rep̄hē⸗
dit. ⁊ penituit dicēs· Ve mihi qꝛ tacui· qꝛ vir
pollutis labijs ego ſū Qui aut polluta labia
hēret aperuit cū ſubiūxit. In medio ꝑpli pol
luta labia habētis ego habito. Pollucōez nā
qꝫ labioꝝ hēre ſe doluit· ſed vnde hāc ↄtraxe
rit īdicauit· cū in medio populi polluta labia
habentis. ſe habitarē p̄hibuit. Valde enī diffi
cile eſt· ut lingua ſeculariū mētem nō inq̄net
quā tangēt: qꝛ dum plerūqꝫ eis ad quedā lo
quēda cōdeſcendim⁹ pauliſꝑ aſſueti hāc ipſā
locucōem q̄ nob' indigna eſt· etiā delectabilit
tenem⁹ · vt ex ea iā redire non libeat ad quā
velut ex ↄdeſcēſione ducti venim⁹ īuiti. Sicqꝫ
fit vt ab ocioſis ad noxia· a leuibꝫ ad graui⸗
ora verba veniam⁹ ⁊ os noſtꝝ ab ōnipotenti
dn̄o tāto iam minus exauditur in prece· q̄to
amplius inquinat' ſtulta locucōne· Quia ſi⸗
cut ſcriptum eſt· qui auertit aurē ſuam ne au
diat legē oracio ei⁹ erit execrabilis. Quid er
go mirum ſi poſtulantes tarde a domino au⸗
dimur· qui precipientem dominū aut tarde·

aut nullomō audim⁹: Et q̄d mirꝫ ſi florētius
in p̄ce ſua citius eſt auditus· q̄ in p̄ceptis ſui
dn̄m citius audiuit: ¶ Pe· Nihil eſt qđ
reſpōderi debeat apte racōni. ¶ Gre. Euty
chius vero q̄ p̄dicti florēcij in via dei ſoti⁹ fue
rat· magis poſt mortē claruit in v̄tute ſignoꝝ
Nā cū multa ciues vrb illi⁹ de eo ſoleāt nárra
re miracula· illud tn̄ eſt p̄cipuū· qđ vſ3 adhec
longobardoꝝ tēpa ōnipotēs de⁹ p veſtimētū
illi⁹ aſſidue dignabat̄ opari· Nā q̄tiens plu
uia deeát· ⁊ eſtu nimio terrā longa ſiccitas ex
urebat collecti in vnū ciues vrb illi⁹· ei⁹ tuni
cā leuare atꝫ in cōſpectu dn̄i cū p̄cib⁹ offerre
ꝯſueuerāt Cū qua dū p agros exorātes pge
rēt· ꝓtēte pluuia tribuebat̄: que plene terrā
ſatiare potuiſſꝫ. Ex q̄ re patuit· eius aīma q̄d
virtutis intus· q̄d meriti haberet: cuius foris
oſtenſa veſtis iram ꝯditoris auerterꝫ·

¶ Capitulū· xvi·

Nvpq̊ꝫ in parte cāpanie vir valde ve=
nerabilis martin⁹ noīe. in mōte mar
ſico ſolitariā vitam duxit· multiſqꝫ ānis in ſpe
cu anguſtiſſimo incluſus fuit. Quē multi ex
noſtris nouerūt eiuſqꝫ actib⁹ p̄ſentes extite=
runt de q̊ multa ipſe ⁊ btē memorie papa pe
lagio deceſſoē meo ⁊ alijs ꝛligioſiſſimis viris
narrātib⁹ agnoui cui⁹ hoc miraculū p̄mū fuit:

ꝙ mox vt ſe in p̄dicti mōtis foramine ↄtulit·
ex petr̄ eadē q̄ in ſemetipā ↄcaua āguſtū ſpe
cū fecerat aq̄ ſtilla ꝓrupit· q̄ martio dei famu
lo ī vſu q̄tidiano ſufficerꝫ. nec pl⁹ adeſſet. nec
neccitati deeſſet· q̄ in re oñdit oīpotēs de⁹ quā
tā ſui famuli curā gererꝫ cui veſtuto miraculo
potū ī ſolitudīe ex petre duritia miſtraēt· Sꝫ
antiqu⁹ hoſtis huāni generis ei⁹ viribꝰ inui
dēs hūc vſitata arte depellē ex eo ſpecu moli
tus eſt· Nā amicā ſibi beſtiā ſerpentē ſcꝫ īgreſ
ſus hūc ab eadē habitacōe eicere facto terrore
conatus eſt· Cepit etenī ſerpēs in ſpelūca iue-
niri ſol⁹ cū ſolo·eoqꝫ orāte ſe ān illū ſternere
ꝛ cū cubāte parit cubaē· Sꝫ vir ſanct⁹ ōnino
impterritus. ei⁹ ori manū vel pedē extēdebat
dicēs. Si licētiā accepiſti vt ferias·ego nō ꝓ
hibeo· Cūqꝫ hoc cōtinue ꝑtrienniū gerētur·
die q̄dam antiqu⁹ hoſtis tāta hac ei⁹ fortitu
dine victus infremuit·ſeqꝫ ꝑ deuexū montis
latus in p̄cipiciū ſerpens dedit ōniaqꝫ arbuſ
ta loci illius flāma ex ſe exeunte ↄcremauit·
q̄ in eo ꝙ montis latus omne ↄbuſſit. cogēte
ōnipotenti deo monſtraē ↄpulſus eſt. quāte
virtutis erat· q̄ victus abſceſſerat· Perpende
queſo iſte vir dn̄i in quo mentis vertice ſtetit
qui cum ſerpente per trienniū ſecurus iacuit

Pe· Audita paueo. Gre·

Vir iſte vite venerabilis incluſioīs ſue tēpe
primo decreuerat vt vltra mulierē nō vidēt.
Non qꝛ aſpernabatur ſexū ſ; ꝯtemplata ſpē
temptacōnis incurrere metuebat viciū. Qđ
q̄dam mulier audiēs · audacit̄ aſcēdit montē
atq; ad eius ſpecū impudent̄ ꝓrupit · At ille
paulo longius intuēs ⁊ venientia ad ſe mulie-
bria indumēta ꝯſpitiens ſeſe in oracōez dedit
in terrā fatiē dep̄ſſit · ⁊ eo vſq; pſtr̄tus iacuit
q̄uſq; impudens mulier a feneſtra celle illius
fatigata recederet. Que die eodem mox vt de
mōte deſcendit vitā finiuit · ut ex mortis eius
ſentētia daret̄ intelligi qꝛ valde ōnipotenti
deo diſplicuit q̄ eius famulū auſu imꝓbo cō
triſtauit Alio q̄dam tp̄e · dū multi ad hūc re
ligioſa deuocōne occurrerēt. atq; arta eſſ; ſemi
ta q̄ in deuexo mōtis latē ad eius cellulā ꝓpe
rātes ducebat: puer puul⁹ icaute gradiēs ex
eodē monte cecidit. ⁊ vſq; ad vallē corruit. q̄
ſub monte eodē quaſi in ꝓfundo ꝯſpicit̄. In
loco q̄ppe eodem tanta mons ipſe altitudīe ex
creuit: ut arbuſta ingentia que ex eadē val-
le prodeunt ex monte aſpitientibꝰ quaſi fru-
tecta videantur. Perturbati ſunt itaq; cūcti q̄
veniebant. ſūmaq; cura queſitū eſt · ſicubi cor
pis elapſi pueri potuiſſ; īueniri · Quis enim
aliud niſi extinctū crederet quis vel corpus

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ad terciã integrũ puenisse ſuſpicaretur. dũ inc
poſitis vbiqꝫ ſcopulꝭ in ptibus diſcerpi potu
iſſet. Sed reqſitus puer in valle inuẽtus eſt.
non ſolũ viuus. ſꝫ etiã incolumis. Tũc cũctis
patentꝰ innotuit. ꝙ ideo ledi nõ potuit. qꝛ hũc
in caſu ſuo martini oracõ portauit. In ſpecu
re eo illiꝰ magna deſup rupis eminebat. q̃ cũ
ex pte exigua mõti videtur affixa. martini cel
le p̃eminens. caſũ ſuũ q̃tidie et illius interitũ
ruitura minabatꝰ. Ad hũc meſcatoꝛ illuſtris
viri armẽtarij nepos cũ magna ruſticoꝝ mul
titudine veniẽs p̃cabatur. vt vir dei de ſpecu
eodẽ dignaretur exire. q̃tenus ipſe ruiturã ru
pem ex mõte euellere potuiſſet. atqꝫ in ſpecu
ſuo dei famulus iã ſecurus habitaret. Cũqꝫ ſꝫ
ipſe vir dei nequaꝙ̃ acq̃eſceret. ei qd poſſꝫ vt
facerꝫ p̃cepit. ⁊ ipẽ ſe in celle ſue remociori p
te ꝯtulit. ſi tñ moles rueret. dubiũ nõ erat ꝙ
ſimul ⁊ ſpecũ deſtruerꝫ. ⁊ martinũ necaret. Ita
qꝫ dũ ea q̃ venerat multitudo conaretur. ſi poſ
ſet ſine periculo viri dei ingens illud qd deſup
incubuerat ſaxũ leuare. cũctis videntibus repẽ
te res valde admirabilis ꝯtigit. qꝛ moles ipa
quã conabãtur euellẽ. ſubito eiſdẽ laborãtibꝰ
euulſa. ne ſpelũce martini tectũ tangeret. ſal
tũ dedit. ⁊ q̃ſi ſerui dei leſionẽ fugiens lõgius
cecidit. Qd ad iuſſum õnipotẽtis dei ãgelico

miniſterio actū intelligit. qui dīna ꝓuidentia
diſponi ōnia fideliter credit. ¶ Hic aū prius
in eodem monte ſe ꝯtulit nec dum clauſo ſpe
cu habitās. catena ſibi ferrea pedem ligauit
eāqꝫ ſaxo ex pte altera affixit ne ei vltra lice=
ret ꝓgredi. niſi ꝙ̄ catene eiuſdē quātitas ten=
debatur. Qd vir vite venerabil' benedict' au
diēs cui' ſupius memoriā feci. ei ꝑ diſcipulū
ſuū mādare curauit. Si ſuus es dei nō tetene
at catēa ferri: ſʒ catena xpi. Ad hāc vocē mar
tinus eandē ꝯpedē ſoluit. ſʒ nunꝙ̄ poſtmodū
ſolutū tetēdit pedē vltra locū quo hūc tende
re ligatū ꝯſueuerat. atꝫ in tanto ſe ſpacio ſine
catēa cohercuit. in quāto ꝛ an̄ alligatus mā=
ſit. Qui dum ſe poſtmodū in eiuſdē loci ſpe=
cu ꝯcluſiſſet. cepit etiā diſcipulos habere qui
ab eius ſpecu ſeorſū habitātes. ad vſum vite
aquā de puteo haurire ꝯſueuerant. ſed funis
in quo ad hauriendā aquā ſitula depēdebat
crebro rumpebatur. Vnde factum eſt. ut ean
dem catenam quā ex pede ſuo vir domini ſo=
luerat: eius diſcipuli peterēt. eamqꝫ funi ad=
iungerēt atqꝫ in illa ſitulam ligarēt. Ex tem=
pore illo contigit. ut iſdem funis et quotidie
tingētur. in aq̄ ꝛ nullomō rūpētur. Quia enī
catenā viri dei funis ille ꝯtigit. Ipſe q̊ꝫ ad to
lerādam aquam. ferri in ſe fortitudinē traxit.

Pe. Facta hec placēt· qꝛ mira ⁊ multū· qꝛ recentia· Gre. capitulū·xvij·

Nostris modo tpibus q̄dam q̄dragesim⁹ noīe buxentine ecc̄ie ſubdiacon⁹ fuit. q̄ oīm ſuaꝝ gregē paſcere in eiuſdē aurelie p tibus ſolebat Cui⁹ valde ueācis viri narracō ne res mira īnotuit. q̄ ſecrete fuerat geſta· Js nāqꝫ ut p̄dixi⁹ dū gregis ſui ī aurelia curā ge reret· in diebꝫ eiſdē vir fuit e mōte q̄ argētarius vocatur venerabil' vite q̄ habitū mōchicū quē pretēdebat ſpecie moribus explebat· Hic itaqꝫ ad ecc̄iaꝫ btī petri apoſtoloꝝ pn̄cipis ab eodē mōte argētario āmis ſingulis venire ꝯſueuerat· atꝫ ad hūc quē predixi q̄dragesimū ſubdiaconū ſicut ipſe narrauit hoſpitalitatis grā declinabat· Quadā vero die dū ei⁹ hoſpiciū· qḋ nō lōge ab ecc̄ia aberāt intraſſet· cuiuſdā paupcule mulieris marit⁹ iuxta defūctus eſt. quē ex more lotū veſtimētis īdutū ⁊ ſabano ꝯſtrictū· ſupueniēte veſpe ſepelire neq̄uerūt· Juxta defūcti igit' corp⁹ viduata mulier ſedit· q̄ in mag̃s fletibꝫ noctē ducēs cōtinuis lamentoꝝ vocibꝫ ſatiſfatiebat dolori Cūqꝫ hoc diuci⁹ fieret· et flere mulier nullo modo ceſſarꝫ vir dei q̄ recept⁹ hoſpicō fuerāt· quadrageſimo ſubdiacono conpunctus ait· Dolori hui⁹ mulieris anima mea cōpatitur·

rogo. ſurge ⁊ oremꝰ. Perrexe̅ igitᷣ vtriq3 ad vicinā ecc̄iam ſeſeq3 pariṫ in oracōm dederūt Cūq3 diuciꝰ oraſſent· ꝯple̅ oracōem q̄drageſi mū ſubdiaconū· ſeruꝰ dei peciȷ̇t· Qua ꝯpleta ab altaris crepidine puluere̅ collegit. atq3 cū eode̅ q̄drageſimo ad defūcti corpus acceſſit· ſeſeq3 ibide̅ in oracōm dedit Cūq3 diuciꝰ oraſ ſet. iā non ſicut prius fecerat ꝯpleri oracōem p ſubdiaconū voluit· ſ3 ipſe bn̄dictione̅ dedit ſtatimq3 ſurrexit. Et q2 dextera mañ collectū puluere̅ geſtabat ſiniſtra manu palliū q̄ faci es defūcti velabatur abſtulit· Qđ cū mulier fieri cerneṫ· cōtradicere vehementᷣ cepit: ⁊ mi rari q̄d velit facere· Ablato itaq3 pallio: diu eo que̅ collegerat pulue̅. defuncti fatiem frica uit· q̄ cū diucius fricaretur cepit animā· oſci tauit· oculos apuit· ſeſe eleuās reſedit: q̄d er ga ſe ageretur miratus eſt: ac ſi de graui ſom no fuiſſ3 excitatus· Qđ dum mulier lamētis fatigata cōſpicer3· cepit ex gaudio magis fle̅ et voces ampliꝰ edere· Quā vir dn̄i modeſta ꝓhibicōne ꝯpeſcuit dicens. Tace tace: ſed ſi quis vos req̄ſierit qualiter factum ſit· hoc ſo lūmodo dicite· q2 dn̄s xp̄us iheſus opeá ſua fecit· Dixit hoc atq3 ab eiꝰ hoſpicō exiȷ̇t q̄dra geſimū ſubdiacone̅ reliq̄t: ꝓtinꝰ in eode̅ loco vltra nō apparuit Te̅pale̅ nāq3 ho̅re̅ fugie̅s

egit·ut a b hijs a q̄bus viſus in tāta v̓tute fu
erat·nunq̄ꝫ iā in hac vita videretur· ¶ Pe·
Quid alij ſentiāt ignoro·ego aūt cūctis mira
culis·hoc poti⁹ exiſtimo eſſe miraculū·quo ad
vitā mortui redeunt·eorūqꝫ aīme ad carnem
ex occulto reuocātur· ¶ Gre. Si viſibi-
lia attēdim⁹·ita neceſſe eſt ut credam⁹:ſi ve-
ro inuiſibilia penſam⁹ nimirꝫ cōſtat qꝫ maius
eſt miraculū ꝑdicacōis verbo atqꝫ oracōis ſola
cio peccatorē ꝯuertere·q̄ꝫ carnē mortuā ſuſci-
tare In iſto enī reſuſcitat᷑ caro iterꝫ moritura
in illo vero aīa in eternū victura Cum enī ꝓ-
pono duos:in quo horum exiſtimas maiori
factū virtute miraculū: Lazarꝫ q̄ppe quē iam
fidelē fuiſſe credim⁹ carne dn̄s·ſaulū vero re-
ſuſcitauit in mēte· Et q̄dem poſt reſurrectōem
carnis·de lazari virtutib⁹ tacetur·nā poſt re-
ſurrectionē aīme·capē nrā infirmitas non va
let·quāta in ſacro eloq̄o de pauli virtutib⁹ di
cuntur·qꝫ ille eius crudeliſſime cogitaciones
ad pietatis mollia cōuerſe ſūt viſcera·qꝫ mo-
ri cupit ꝓ fratrib⁹·in quorꝫ prius morte gau
debat·qꝫ plenus omni ſcriptuē ſciētia·nihil
ſe ſcire iudicat niſi criſtum iheſum et hunc
crucifixum qꝫ pro criſto virgis libenter cedi-
tur quem gladijs inſequebatur: qꝫ apoſtola
tus honore ſublimis eſt·ſed tamen ſponte fit

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

paruul9 in medio diſcipuloꝝ· q̷ ed celi tercij
ſecreta ducitᷣ· et tñ mentis oculū ꝑ ꝯpaſſionē
reflectit ad diſponēdū cubile ꝯiugatoꝝ dicēs
Vxori vir debitū reddat· ſimilitᷣ ⁊ vxor viro·
q̷ admiſcetᷣ in ꝯtemplacōe cetib9 angeloꝝ ⁊·
tñ nō ſpernabatᷣ cogitarē atq3 diſponē facta
carnaliū· q̷ gaudet in infirmitatib9. ſibiq3 in
cōtumelijs placz· q̷ ei viuē xp̄s eſt· ⁊ mori lu
crū: q̷ totū iam extra carnē eſt· hoc ipſū quo
viuit in carne· Ecce q̄liter viuit. q̄ ab inferno
mētis ad vitā pietatis redijt· Min9 eſt ergo
quēpiā in carne ſuſcitari· niſi forte cū ꝑ viuifi
cacōez carnis ad vitā reducitᷣ mētis: ut ei aga
tur ꝑ exteri9 miraculū q̄ten9 cōuſus interi9 vi
uificetur. Pe· Valde ego infra credidi hoc
qd̓ modo q̄ ſit incompabilitᷣ ſupius agnoui·
Sed q̄ſo cepta pſeq̄re: vt dum tēpus vacat·
ſine edificacōe hora non tranſeat· Gre·

capitulum·xviij.

Frater q̄dam meū eſt in mōſterio cō·
uerſatus in ſcriptura ſacra ſtudioſiſſi
mū qui me etate p̄ibat· ⁊ ex multis que neſci
ebam me edificare conſueuerat· Huius itaq3
narracione didici· q̷ fuit quidam in cāpanie
ꝑtibus intra q̄dragesimū romane vrb̓ milia
rium. noīe bn̄dictus· ⁊ q̄dem etate iuuenis·
ſ3 morib9 grādeuus· ⁊ in ſcē ꝯuerſacōis regula

ſe fortit̃ ſtringẽs. Quẽ totile regis tẽpore cũ
gotti ĩueniſſent hũc incẽdere cũ ſua cella mo
liti ſũt. Ignẽ nãq3 poſuerũt. ſed in incircuitu
arſerũt oĩa. cella vero illius igne ↄburi nõ po
tuit. Qđ vidẽtes gotti magiſq3 ſeuiẽtes atq3
hũc a ſuo hitaculo trahẽtes non longe aſpex
erunt ſuccenſũ clibanũ qui coquẽdis panibꝫ
parabat̃ eũq3 in illo ꝓiecerũt. clibanũq3 clau
ſerunt. Sed die altero ita illeſus inuẽtus eſt.
vt nõ ſolũ eiꝰ caro ab ignibꝫ. ſ3 neq3 extrema
vllomõ veſtimẽta cremarent̃. Pe. Anti-
quũ miraculũ triũ pueroꝝ audio: q̃ ꝓiecti ig
nibꝫ leſi nõ ſũt. Gre. Illud vt opinor mi
raculũ ex ꝑte aliqua diſſimilit̃ geſtũ eſt. Tũc
q̃ppe tres pueri ligatis pedibꝫ ac manibꝫ in
ignẽ ꝓiecti ſũt. Quos die altero rex req̃rens
in camino illeſis veſtibꝫ deãbulantes repeit.
Ex q̃ re colligitur. q2 ignis in q̊ iactati fuerãt
q̃ eoꝝ veſtimẽta nõ ↄtigit eoꝝ vincula ↄſũp-
ſit. vt vno eodẽq3 tempe. in obſequio iuſtoꝝ
et haberet flãma virtutẽ ſuam ad ſolaciũ. et
non haberet ad tormentum.

Capitulum xix.

HVic tã ãtiq̊ miraculo diebꝫ nr̃is res ſimi
lis euenit ex ↄtrario elemẽto. Nã nup io
hãnes tribunꝰ relacõe ſua me docuit. qꝫ ꝓnul
phus comes cũ illic adeſſe ſe cũ rege authario

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

eo tempe in loca eodẽ vbi mirá res ↄtigit affu
iſſe eãqꝫ rem cognouiſſe teſtatus eſt· Predic
tus eteni tribun⁹ narrauit dicens· qꝛ añ hoc
qn̄quẽniū. qn̄ apud hãc romanã vrbẽ alueū
ſuū tiberis egreſſus eſt tantūqꝫ creſcẽs ut ei⁹
vnda ſuper muros vrbis influeret· atꝫ in ea
maximas regiones occuparꝫ. apud veronen
ſem vrbẽ fluuius atheſis excreſcẽs. ad btī ze=
nonis martiris atꝫ pontificis eccīam veīt· Cu
ius eccīe dū eſſent ianue apte: aqua in eã mī
me intrauit· Que pauliſper creſcens vſqꝫ ad
feneſtras eccleſie q̄ erãt tectis pxime pueīt
ſicqꝫ ſtans aqua eccleſie ianuã clauſit· ac ſi il
lud elementū aq̄ in ſoliditatẽ paietis fuiſſꝫ in
mutatū. Cūqꝫ eſſent multi interi⁹ inuenti. ſed
aquaꝝ magnitudīe eccleſia oīs circumdata
qua poſſent egredi non haberẽt ibiqꝫ ſe ſiti
ac fame deficere formidarẽt. ad eccleſie ianu
am veniebãt· ad bibendū hauiebãt aquam·
Que vt p̄dixi vſqꝫ ad feneſtras excreueãt· et
tamẽ intra eccleſiã nullo mō diffluebat· Hau=
riri itaqꝫ vt aqua poterat: ſed diffluere vt a=
qua non poterat· Stans autẽ ante ianuã ad
oſtẽdendū cūctis meritū mártiris· et aqua eát
ad adiutoriū ꝙ aqua quaſi non erat ad inua
dendū locū· Qd̄ ego antedicti ãtiquo ignis
miraculo vere predixi non fuiſſe diſſimile qui

triū puerorꝝ ꝯ veſtimēta nō ꝯtigit·et vincula
incēdit. ¶ Pe· Mira ſūt valde ſcōꝝ facta q̄
narras et p̄ſenti infirmitati hoīm vehemēter
ſtupenda· Sꝫ qꝛ tātos nup in italia fuiſſe vi
ros audio admirāde ṽtutis noſſe velim ſi nul
las eos cōtigit.antiq̄ hoſtis inſidias ꝑtuliſſe
an ex inſidijs ꝑfeciſſe. ¶ Gre· Sine labore
certamīs nō eſt palma victorie·Vn̄ ergo vic
tores ſūt:niſi ꝯtra antiq̄ hoſtis īſidias decer=
tauerīt᷒ Malign᷒ q̄ꝑpe ſpūs·cogitacōi.locu=
cōni·atꝫ opi nrō ſemp īſiſtit.ſi fortaſſe aliq̄d
inueīat vn̄ apd examē eterni iudicis accuſa=
tor exiſtat·Vis eteni noſſe quō ad decipiēdū
ſꝑ aſſiſtit᷒ ¶ capitulū·xx·

Q Vidā qui nūc nobiſcū ſūt.rē quā nar
ro nouerūt atꝫ teſtant᷒.ꝙ vir vite ve
nerabilis ſtephan᷒ noīe·valerie ꝓuītie p̄ſbi
ter fuit hui᷒ noſtri boīfacij diaconi atꝫ diſpē
ſatoris ecc̄ie nacōne ꝓximus·Quadā die de
itinē domū regreſſus mācipio ſuo negligent
loquēs p̄cepit dicens.Veni diabole.diſcaltia
me·Ad cui᷒ vocē mox ceperūt ſe caligarꝝ cor
rigie in ſūma velocitate diſſoluē:vt apte con
ſtaret·ꝙ ei ipſe q̄ noīatus fuerat·ad diſtra=
hēdas caligas diabol᷒ obediſſꝫ· Qd mox vt
p̄ſbiter vidit vehemēter expauit·magniſqꝫ
vocibus clamare cepit dicens·Recede miſer·

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

recede: non enī tibi· ſꝫ mancipio meo loquit⁹ ſū
Ad cui⁹ vocē ꝓtinus receſſit ita ut inuēte ſūt
mag̃ iā ex pte diſſolute corrigie remāſerunt·
Qua in re collige antiqu⁹ hoſtis: q̄ tā p̄ſto ē
factis corpalibꝫ· q̄ꝫ nimis inſidijs nr̄is cogi-
tacōnibꝫ inſiſtat. ¶ Pe· Laborioſū valde eſt
atꝫ tribile ↄtra īmici īſidias ſp̄ intēdē· ⁊ cū eo
quaſi in acie ſtare· ¶ Gre·

¶ capitulum. xxi·

Laborioſū nō erit. ſi cuſtodiā nr̄ām nō
nobꝫ ſꝫ ſupne gr̃tie tribuim⁹ ita tñ ut
⁊ nos ipſi inqñtū poſſim⁹. ſub ꝓtectione vi-
gilem⁹· aūt ātiqu⁹ hoſtis· a mēte ceperit ex-
pelli: ex ðina largitate plerūqꝫ agit̃: vt nō ſo
lū timeri nō debeat· ſꝫ ipē etiā a bene viuentiū
virtute terreat̃: Rei nāqꝫ quā narro vir ſcīſſi
mus eleutheri⁹ ſenex pat̃: cui⁹ ſupius memo
riā feci teſtis extitit· mihiqꝫ hoc ītimare cura-
uit· ¶ Q' in ſpolitana vrbe puella q̄dā nobil̃
cuiuſdā p̄marij filia celeſtis vite deſiderio ex-
arſit· eiqꝫ pat̃ ſuus reſiſtē ad viā vite conat⁹
eſt· Sꝫ illa contēpto patre ↄuerſacōis habi-
tū ſuſcepit· Qua ex re factū eſt vt eā pat̃ ſue
ſubſtātie exheredē facerꝫ nihilqꝫ illi aliud ni
ſi ſex vncias vnius poſſeſſiuncule largiretur
eius vero exēplo ꝓuocate ceperūt apud eam
multe nobilioris generis puelle ↄuerti: atqꝫ

omnipotenti dn̄o dedicata virgītate ſeruire·
Quadā vero die iſdē eleutherius abbas vir
vite venerabilis·ad eā grā exhortacōnis atqꝫ
edificacōis acceſſerat· et cū ea de v̈bo dei collo
quēs ſedebat. Cū repēte ex eodē fūdo quē in
ſex vncias a parte ꝓpeāt· cū xenio ruſticus
venit· Qui dum an̄ eos aſſiſtēt·maligno ſpū
correptus cecidit· fatigariqꝫ nimis ſtridoib⁹
atqꝫ balatib⁹ cepit. Tunc ſanctimoīalis femi
na ſurrexit· atqꝫ irato vultu.magniſqꝫ clamori
bus imperauit dicens· Exi ab eo miſer: exi ab
eo miſer. Ad cui⁹ vocē·mox p os vexati dia-
bol⁹ rn̄dit dicēs Et ſi de iſto exeo·ī quē intra
bo· Caſu aūt iuxta porcus puus paſcebatur
Tūc ſcīmonialis feīna ꝓcepit dicēs· Exi ab
eo ⁊ in hūc porcū ingredē· Qui ſtatim de ho
mīe exijt·porcū quē iuſſus fuerat invaſit oc-
cidit et receſſit· ¶ Pe· Velim noſſe ſi
ſaltim porcū concedere ſpūi immūdo debuit·
¶ Gre. Propoſite regule nrē actionis ſunt
facta veritatis· Ipſi eteī redēptori nrō a le-
gione que hoīem tenebat dictū eſt· Si eicis
nos.mitte nos in gregē porcoꝝ Qui hāc et
ab hoīe expulit·et in porcos ire.eoſqꝫ ī abyſ
ſū mittē ꝯceſſit. Ex q̄re etiā h̄ colligit᷑ ꝙ abſqꝫ
ꝯceſſione oīpotētis dei nullā malign⁹ ſpirit⁹
cōtra hominē poteſtatē habeat. q̄ in porcos

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

intrare nō potuit·niſi pmiſſus Illi ergo nos
ncc̄e eſt ſponte ſubdi·cui ⁊ adūſa oīa ſubiciū
tur inuita ut tāto nr̄is hoſtib⁹ poteciores ſi-
mus·qn̄to cū auctore oīm vnū efficim̄ p hui
litatē·Quid aūt mir̄·ſi elcī q̄q̄ ī carne poſiti
multa facere mirabilit̄ poſſūt·q̄r ipa q̄ȝ oſſa
mortua plerūqȝ in multis miraculis viuūt·

capitulum.xxij·

In valeria nāqȝ puīcia res eſt hec geſ
ta quā narro.michiqȝ btē memorie ab
batis mei valencoīs relacōe cognita Ibi etenī
q̄dam venerabilis ſacerdotis erāt·q̄ cū clericis
ſuis dei laudib⁹ boniſqȝ opib⁹ intētus ſcē ↄū
ſacōis vitā ducebat· Superueniēte aūt vocaci
onis die defūctus eſt:atȝ an̄ ecclīam ſepultus
Eidē vero ecclīe caule inherebāt ouiū:atȝ iſdē
locus in q̄ ſepultus eſt ad eaſdē oues tēdenti
bus puius erat Quadā aūt nocte cū clericis
intra ecclīaȝ pſallentib⁹ fur veniſſet.vt īgreſſus
caulas furtū facerȝ·veruecē tulit·⁊ ↄcit⁹ exijt
Cū vero peruemiſſet ad locū vbi vir dn̄i ſepul-
tus erat.repente heſit:⁊ greſſum moue non
potuit.Veruecē q̄dem de collo depoſuit.eūqȝ
dimittere voluit·ſed manū laxare nō valuit·
Cepit ig̃ miſer ſtare cū preda ſua reus ⁊ li-
gat⁹.volebat veruecē dimittere nec valebat
volebat egredi cum veruece nec poterat.miro

itaqȝ modo fur q̄ a viuis videri timueāt· hūc mortuus tenebat. Cūqȝ ita greſſus manuſqȝ illius fuiſſent obſtricta ut īmobilis perſtitit. Facto mane. expletiſqȝ laudib⁹ dei ab eccl'ia egreſſi ſūt clerici ⁊ īuenerūt ignotū hoīem ver uecē tenentē manu· Res venit in dubiū vtrū veruecē tollēt an offerret ſed culpe reus cūti⁹ indicauit penā Mirati oēs· qȝ ingreſſus fur viri dei merito ad predā ſuā ſtabat ligatus· Qui ſe ꝓ eo ꝓtinus in oracōem dederūt ſuiſqȝ p̄cibus vix obtinē valuerūt. vt q̄ res eoꝝ venerat rapere· ſaltim vacu⁹ exire mereretur· Itaqȝ fur q̄ diu ſteterat cū preda captiu⁹ qūqȝ exijt vacuus ⁊ lib. Pe· Apparet quāte ſit ſuper nos dulcedis oīpotēs de⁹ cuius erga nos fiūt tā iocūda miracula Gre.

capitulum·xxiij·

Preneſtine vrbi mōs p̄minet·in q̄ bti petri apoſtoli mōſteriū ſitū eſt viroꝝ dei quoꝝ relacōe adhuc in mōſterio poſitus audiſſe me ɔtigit magnū hoc qđ narro miraculū· qđ eiuſdē mōſterij mōchi ſe noſſe teſtabant. In eo nāqȝ mōſteio fuit pr̄ vite venerabil. q̄ q̄dā mōchū nutriēs vſqȝ ad reuerēdos ꝓuexit mores· Cūqȝ eū in timore dn̄i viderȝ excreuiſſe. ī eodē ſibi mōſteio· tūc p̄ſbiteꝝ fecit ordinari. Cui poſt ordinacōnem ſuā· qȝ non

longe abeſſet eius exitus. reuelacōe indicatū
eſt· A p̄dicto aūt prē mōſterij pecijt. quate=
nus ei ↄcederet᷑· vt ſibi ſepulchꝝ pararꝫ. Cui
ille rn̄dit Ante te q̄dem ego moriturus ſum
ſꝫ tn̄ vade ⁊ ſicut vis ꝑpara ſepulchꝝ tuū· Re
ceſſit igr̄. ⁊ ꝑparauit· Cū non poſt multos di=
es ſenex pat̄ febre p̄uentus eſt. ad extrema
ꝑuenit· atꝫ aſſiſtenti p̄ſbitero iuſſit dicēs. In
tuo ſepulchro me pone· Cūqꝫ ille dicerꝫ· ſcis
qꝛ ego modo te ſecutur? ſū. vtroſqꝫ capē nos
non pōt. abbas ꝓtin? reſpōdit dicēs· Ita fac
vt dixi. qꝛ ſepulchꝝ tuū ābos nos capit· De=
funct? itaqꝫ eſt. atꝫ in ſepulchro eodē qđ ſibi
p̄ſbiter parauerat ſepultus· Mox ꝙꝫ ⁊ preſ=
biterꝝ corpis lāguore ſecutus eſt· quo languo
re creſcente· citius p̄ſbiter vitā finiuit· Cūqꝫ
ad ſepulchrū qđ ſibi ipſe parauerat· corpus
illius fuiſſꝫ a fratribꝫ deportatū· aperto eodē
ſepulchro· viderūt ōnes q̄ aderant locū non
eſſe vbi poni potuiſſꝫ· qꝛ corpus patris mō=
ſterij qđ illic an̄ poſitū fuerat ōne illud ſepul
chꝝ tenebat. Cūqꝫ frēs qui p̄ſbiteri corpus
attulerūt· factā ſibi difficultatē ſepeliendi vi
derē· vnus eorū exclamauit dicēs. He pater
vbi eſt qđ dixiſti. qꝛ ſepulchrū iſtud ambos
vos ceperet᷑. Ad cui? vocem ſubito cūctis vi=
dentibus abbatis corpus qđ illic ante fuerat

humatū· ⁊ ſupinū iacebat·ſe vertit in latere·
et vacantē ſepulchri locū ad ſepeliendū cor⸗
pus p̄ſbiteri p̄buit.⁊ qꝛ vtroſqꝫ illic loc⁹ ca
pēt·ſicut viu⁹ ꝓmiſerat·mortu⁹ ipleuit. Sed
qꝛ h̄ qd̄ p̄dixi·apd̄ p̄neſtinā vrbē in bti petri
apſi mōſterio geſtū eſt· vis ne aliq̄d etiā qd̄
in hac vrbe de eius eccl̄ie cuſtodib⁹·vbi ſacra
tiſſimū corp⁹ illi⁹ eſt poſitū audire· Pe·
Volo atqꝫ id vt fiat magnopē deprecor·

Capitulū·xxiiij·

Adhuc ſupſūt aliq̄·qui theodoꝝ eius
eccl̄ie cuſtodē nouerūt·cui⁹ narracōne
innotuit res q̄ ei ꝯtigit valde memorabil̄: qꝛ
q̄dā nocte dū cici⁹ ad meliorādā iuxta ianuā
lumīaria ſurrexiſſꝫ.ex more ligneis gradibus
ſub lāpade poſitis ſtabat: ⁊ lāpadis refoue
bat lumē. Cū ēpēte btūs petrus apl̄s.in ſto
la cādida deorſū in pauimēto ꝯſtitit eiqꝫ dixit
Colliberte. q̄re tā citius ſurrexiſti· Quo dicto
ab oculis aſpitiētis euanuit· h̄ tātus in eū pa
uor irruit.ut tota in illo corpis v̄tus deficerꝫ
et p dies multos de ſtratu ſuo ſurgē nō valēt
Qua in re quid aliud iſdem btūs apoſtolus
ſeruientib⁹ ſibi voluit niſi p̄ſentiam ſui reſpec
tus oſtendere: Quia quicq̄d pro eius venerā
cione agerent: ipſe hoc pro mercede retribu
cionis· ſine intermiſſione ſemper videret·

¶ Pe. Mihi hoc non tā apparet mirū qꝛ vi
ſus eſt. ſꝫ qꝛ is q̄ eū vidit cū ſanus eſſꝫ egrota
uit. ¶ Gre. Quid ſup hac re miraris petre.
Nunq̄d nā mēte excidit. qꝛ cū daniel pphe-
ta magnā illā ac t̄ribilē viſionē vidit. ex qua
etiā viſione ↄtremuit. ꝓtinus adiūxit. ⁊ ego
elāgui ⁊ egrotaui p dies plurimos. Caro ei:
ea q̄ ſūt ſpūs cape nō valet ⁊ idcirco nōnūq̄
cū mens hūana vltra ſe ad videndū ducitur.
ncēe eſt vt hoc carneū vaſculū. qd ferre talēti
pondꝰ nō valet infirmetꝰ. ¶ Pe. Scrupulū
cogitacōis mee apta racō diſſoluit. Gre.

¶ capitulū. xxv.

Alius q̄ꝫ illic non añ longa tēpa ſicut
nr̄i ſeiores ferūt cuſtos ecc̄e abundiꝰ
dictus eſt: m̄gne hūilitatis atꝫ ḡuitatis vir.
ita oīpotēti deo fidelit ſeruiēs: vt iſdē btūs pe
trus apl̄s ſignis oñderꝫ: q̄m de illo hēret eſti
macōem. Nā cū quedā puella paralitica. ī eiꝰ
ecc̄ia pmanēs manibꝰ ꝑperꝫ. ⁊ diſſolutis t̄ni
bus corpꝰ p terrā traherꝫ. diuqꝫ ab eodē btō
petro apoſtolo peteret vt ſanari mereretur
Nocte q̄dā ei p viſionē aſtitit. et dixit Vade
ad abundiū māſionariū. ⁊ roga illū atꝫ ipſe
te ſaluti r̄ſtituet. Cūqꝫ illa de tāta viſione cer-
ta eſſet. ſꝫ quis eſſet abūdius ignoraret cepit
huc illucqꝫ per ecc̄e loca ſe trahere. vt quis

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

esset abundius inuestigarz· Cui repente ille
fact⁹ est obuiā quē q̄rebat·eiqz dixit· Rogo
te pr̄ indica m̄·q̄s est abūdius custos. Cui il
le r̄ndit·Ego sū. At illa inq̄t· Pastor ⁊ nutri
tor nr̄ btūs petrus ad te me misit·ut ab infir
mitate ista liberare me debeas. Cui ille r̄ndit·
Si ab ipō missa es·surge· Eiusqz manū tenu=
it:⁊ eā in statu suo ꝓtin⁹ erexit· Sicqz ex illa
hora oēs in eius corpore nerui ac mēbra soli
data sūt·ut solucōis illius signa vlteri⁹ nulla
remanerēt· ¶ Sed si cūcta q̄ in ei⁹ ecc̄a gesta
ↄgnouim⁹ euoluē conamur·ab oīm iā ꝑcul=
dubio narracōne ↄticē scimus. Vn̄ necē est vt
ad modernos patres q̄rum vita p italie ꝓui
tias claruit narracōne se nr̄a retorq̄at.

¶ capitulū·xxvi.

Nup in samnīj ꝓuītia q̄dā venerādus
vir menas noīe solitariā vitā duce=
bat·q̄ nrōꝝ multis cognitus·an̄ hoc fere decē
niū defūctus est· De cui⁹ operis narracōe nō
infero vnū auctorē:qz pene tot m̄ in eius vi
ta testes sūt q̄t samnīj ꝓuītiā nouerūt. Hic
itaqz nihil ad vsum suū aliud·n̄ pauca apū
vascula possidebat·Huic cū longobādus q̄
dam in eisdem apibus rapinā voluisset inge
rere·prius ab eodē viro verbo correptus est.
⁊ mox p malignū spm̄ an̄ ei⁹ vestigia vexat⁹

Qua ex re factū eſt·ut ſicut apđ oēs incolas ita etiā apud eandē barbarā gentē eius cele-bre nomē hēretur: nullusqʒ vltra preſumerʒ eius cellulā niſi huīlis intrare. Sepe vero ex vicina ſilua veniētes vrſi apes conabātur co medē: q̊s ille dep̄hensus ferula quā portare manu ꝯſueueāt cedebat· Añ cui⁹ verbera īma niſſime beſtie rugiebāt·ꝛ fugiebāt ꝛ que gla dios formidaē vix poterāt ex eius maū ict⁹ ferule ꝑtimeſcebāt· Hui⁹ ſtudiū fuit nihil in hoc mūdo hēre nihil q̄rere niſi oēs q̄ ad ſe ca ritatis cauſa veniebant·ad eterne vite deſide ria accēdē· Si qñ aūt quorūlibet culpas ag-noſcerʒ·nunq̄ȝ ab increpacōe parceret·ſʒ amo-ris igne ſuccēſus·ſtudebat ī eis vehement ꝑ linguā ſeuire. Cōſuetudinē vero vicini vel lō-ge poſiti eiuſdē loci accole fecerūt vt diebus ſingulis ꝑ ebdomadā vnuſquiſqʒ ei oblacio nes ſuas trāſmitterʒ·ut eſſet ꝙ ipſe ad ſe veī-entib⁹·ea offerre potuiſſʒ Quodā vero tēpe poſſeſſor q̄dam·carterius noīe immūdo de ſiderio deuictus·quādā ſanctimonialē feīam rapuit: ſibiqʒ illicito mr̄imonio ꝯiunxit. Qđ mox vt vir dñi cognouit ei ꝑ quos potuit q̄ fuerat dignus audire mādauit. Cūqʒ ille ſce leris ſui ꝯſcius timerʒ atqʒ ad virū dei accēdē nequāq̄ȝ preſumerʒ·ne forte hunc aſpere vt

m·i·

delinquētes ſolebat increparꝫ·fecit oblacōes
ſuas·eaſqꝫ int̄ alioꝝ oblacōes miſit· vt eius
munera ſalti neſciendo ſuſcipet· Sꝫ cū corā eo
fuiſſent oblacōes ōniū deportate vir dei taci-
tus ſedit. ſingulati omēs cōſiderare ſtuduit ⁊
ōnes alias eligens atꝫ ſeorſū ponēs·oblacō-
nes quas iſdē carteius trāſmiſeāt ꝑ ſpm̄ ꝯg-
nouit. ſpreuit et abiecit dicēs· Ite ⁊ dicite ei.
oblacōm ſuā oīpotenti dn̄o tuliſti· et m̄ tuas
oblacōes trāſmittis. Ego tuā oblacōm nō ac
cipio·qꝛ ſuā abſtuliſti deo. Qua ex re factū
eſt. vt p̄ſentes q̄ꝫ magnus timoꝛ inuaderꝫ cū
vir domini tam ſcienter de abſentibus iudica
ret· ¶ Pe· Multos hoꝛū ſuſpicoꝛ
martiriū ſubire potuiſſe· ſi eos tempus pſe-
cucōnis inueniſſet. ¶ Gre·
Duo ſunt petre martirij genera vnum in oc-
culto alterū quoqꝫ in publico. Nam ⁊ ſi pſe-
cucio deſit exterius martirij meritū in occul-
to eſt·cū virtus ad paſſionē prompta flag̃t
in animo· Quia enim eſſe poſſit et ſine apta
paſſione martiriū teſtatur in euangelio dn̄s
Qui ſebedei filijs adhuc pre infirmitate mē-
tis maioꝛa ſeſſionis loca q̄rentibus dicit· Po
teſtis bibere calicē quē ego bibiturꝰ ſum? Cui
videlicet cū reſpōderent poſſumꝰ· vtriſqꝫ ait·
Calicem quidē meū bibetis· ſedere autem ad

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

dexterã meã vel ad ſiniſtrã· non eſt meũ dare vobis· Quid autẽ calicis nomẽ. niſi paſſioĩs poculũ ſignat? Et cũ nimiꝝ conſtet. qꝛ Jaco bus in paſſione occubuit: Johannes vero in pace ecclẽe q̃euit: in cũctanter colligitur ꝛ ſine apta paſſione eſſe martiriũ· qñ ꝛ ille calicem dñi bibere dictus eſt· q̃ ex pſecucõe mortuus non eſt· De hijs autẽ talibꝫ tantiſqꝫ viris· q̃rum ſupius memoriã feci· cur dicam? qꝛ ſi pſecucõnis tempus extiterꝫ martires eſſe non potuiſſent· q̃ occulti hoſtis inſidias tolerãtes ſuoſqꝫ in hoc mundo aduerſarios diligentes cũctiſqꝫ carnalibꝫ deſiderijs reſiſtentes· p hoc ꝙ ſe omnipotẽti deo in corde mactauerĩt etiã pacis tempore mãtires fuerũt: dum noſtris modo temporibꝫ viles q̃ꝫ ꝛ ſecularis vite per ſonas de q̃bus nihil celeſtis glorie preſumi poſſe videbatur oborta occaſione cõtigit ad ad coronas martirij peruemiſſe.

¶ Capitulum. xxvij·

Nam ante hos fere quindecĩ ãnos ſicut hij teſtãtur q̃ intẽeſſe potuerũt: q̃dra ginta ruſtici a longobardis capti carnes im molaticias comedẽ cõpellebãtur· Qui cũ val de reſiſterẽt. ꝛ cõtingẽ cibũ ſacrilegũ nollent cepere longobardi qui eos tenuerĩt· niſi ĩmo lata comederẽt eis mortẽ minari· At illi etnã

vitā potius q̄ p̄ſentē ac trāſitoriā diligentes fidelit̄ pſtiterūt: atꝫ in ſua cōſtācia ſimul oēs occiſi ſunt. Quid itaqꝫ iſti niſi veritatis martires fuerunt qui ne vetitū comedendo ꝯditorē ſuū offenderēt elegerūt gladijs vitā finire.

¶ capitulum. xxviij.

Eodem q̄ꝫ tp̄e dū fere q̄dringētos captiuos alios lōgobādi tenuiſſent more ſuo īmolauerūt caput capre diabolo hoc ei per circuitū currētes ⁊ carmīe nefando dedicātes Cūqꝫ ipſi pri⁹ illđ ſb̄miſſis ceruicibꝰ adorarēt. eos q̄ꝫ q̄s ceperāt hoc adorać parit cōpellebāt. Sꝫ ex eiſdē captiuis maxia multitudo magis eligēs moriēdo ad vitā īmortalem tēdere q̄ adorādo vitā mortalem tenē: obtēpare iuſſis ſacrilegis noluit. ⁊ ceruicē. quā ſemp creatori flexeāt creatuē īclinaē ꝯtempſit. Vn̄ factū eſt. ut hoſtes q̄ eos ceperāt graui iracūdia accēſi cūctos gladij⁹ interficerēt. q̄s ī errore ſuo pticipes nō hērent. Quid ergo mirꝫ ſi erūpente pſecucōis tp̄e illi martires eſſe potuiſſent. qui in ipſa q̄ꝫ pace ecc̄ie ſemetipſos ſemp affligendo anguſtā martirij tenuerūt viam: quādo irruente pſecucōis articulo hij etiam meruerunt martirij palmas accipere: qui in pace ecc̄ie letas huius ſeculi vias ſequi videbantur ¶ Nec tñ hoc qđ de eiſdem electis

viris dicim⁹. de cunctis iā q̄si in r̄gula tenem⁹.
Nā cū pſecucōis apte tēp⁹ irruit ſicut pleri-
qꝫ ſubire martiriū poſſunt. q̄ eſſe ī pace ecc̄ie
deſpirabiles vidētur. ita nōnunq̄ꝫ ī debilitatis
formidinē corruūt. q̄ in pace pri⁹ ecc̄ie fortit̄
ſtare credebātur. Sꝫ eos de q̄bꝫ p̄dixim⁹ fieri
mártires potuiſſe fidenť fatemur. qꝛ hoc iā ex
eoꝝ fine colligim⁹. Cadē enī nec in apta pſe
cucōe poterāt hij de q̄bꝫ ꝯſtat qꝛ ꝯ vſqꝫ ad fi
nē vite in occulta aīmi v̓tute pſteterīt. Pe.
Ut aſtruis ita eſt. Sꝫ ſup ī dignos nos d̓ime
miſericordie diſpēſacōem miroꝛ. qꝛ lōgobar
doꝝ ſeuitia ita modeátur. ut eoꝝ ſacdotes ſacri
legos q̄ eſſe ſe fideliū quaſi victores vidēt. or
thodoxoꝝ fidē pſequi mīme pmittat. Gre.

Capitulum. xxix.

Hoc petre facē plerūqꝫ conati ſunt. ſꝫ
eoꝝ ſeuitie miracula reſtiterīt ſupna.
Vñ vnū narro. qđ p bonifaciū mōſterij mei
mōchū. q̄ vſqꝫ q̄drienniū cū longobádis fuit.
adhuc an̄ triduū agnoui. Cū ad ſpolitanam
vrbē longobardoꝝ ep̄s ſcꝫ arrian⁹ veniſſꝫ. et
locū illic vbi ſolēnia ſua agerꝫ non hēret. ce-
pit ab eius cītatis epō eccleſiā petere q̄m ſuo
errori dedicaret. Qđ dum valde ep̄s negarꝫ
iſdem q̄ venerat arrianus beati pauli apoſto
li illic eccleſiam cominus ſitam ſe die altero

violent̃ intratuꝝ eſſe ꝓfeſſus eſt· Qd̃ eiuſdẽ
eccleſie cuſtos audiẽs feſtin⁹ cucurrit eccĩam
clauſit ſeris muniuit. Facto aũt veſpe lampa
des õnes extinxit: ſeqȝ in ĩteriorib⁹ abſcõdit·
In ipſo aũt ſubſequẽtis lucis crepuſculo ar=
rianus eṗs collecta multitudine aduenit· clau
ſas ecc̃e ianuas effringẽ paratus· Sȝ repẽte
cũcte ſimul regie d̃imitus cõcuſſe· abiectis lon
gius ſeris apte ſũt· atȝ cũ mg̃no ſonitu õnia
ecc̃e clauſtra patuerũt· Effuſo deſup lumine
oẽs q̃ extincte fuerãt lãpades accẽſi ſũt. Arri
an⁹ vero eṗs q̃ vim factur⁹ aduenerát: ſubita
cecitate percuſſus eſt· atȝ alienis iã manib⁹ ad
ſuũ hĩtaculũ reduct⁹· Qd̃ dũ longobardi in
eadẽ regioẽ poſiti oẽs agnoſcerẽt: neq̃q̃ vlte
rius p̃ſũpſerẽt catholica loca temerare· Miro
etenĩ modo res geſta eſt: vt qȝ eiuſdẽ arriani
cauſa lãpades ĩ eccĩa bti pauli apli fuerãt ex=
tincte· vno eodẽqȝ tp̃e ⁊ ipẽ lumẽ pderet· ⁊ ĩ ec
cleſia lumẽ rediret· ¶ capitulũ· xxx·

Sed neqȝ hoc ſileã. qd̃ ad eiuſdẽ arria
ne hereſei dãnacõem in hac q̃ȝ vrbe
añ bienniũ pietas ſupna mõſtrauit. Ex hijs
q̃ ꝑpe q̃ narro aliud ꝑpl's totus agnouit: alid̃
aũt ſacerdos ⁊ cuſtodes ecc̃e ſe audiſſe vidiſ=
ſeqȝ teſtãtur. Arrianoꝝ eccĩa in regione que
ſubiacet huic vrbi q̃ ſubura dicitur· cũ clauſa

vſqȝ an̄ bienniū remāſiſſʒ placuit vt fide catho
lica itroductis illic bti ſebaſtiaī et ſcē agathe
martiꝝ reliquijs dedicari debuiſſʒ. Qd factū
eſt. Nā cū mag̃ multitudīe populi venientes
atqȝ ōnipotenti deo laudes canētes. eandē ec
cleſiā ingreſſi ſunꝰ. Cūqȝ in ea iā miſſaꝝ ſolē
nia celebrarent: ⁊ p̄ eiuſdē loci āguſtia popu
li ſe turba ꝯprimēt. q̄dā ex hijs q̄ extr̄ ſacriū
ſtabāt porcū ſubito ītra ſuos pedes huc illuc
qȝ diſcurrē ſenſerūt Quē dū vnuſquiſqȝ ſentirʒ
⁊ iuxta ſe ſtantibꝫ īdicarʒ. iſdē porcꝰ ecc̄e ia=
nuā pecijt et oēs q̄s ꝑtranſijt in āmiracōeȝ cō
mouit ʒ videri nihil potuit q̄uis ſentiri potu
iſſʒ. Qd idcirco diua pietas oſtēdit. ut cūctis
pateſcerʒ. qꝛ de loco eodē īmūdus hitator exi
ret. Peracta igr̄ miſſaꝝ celebritate receſſimꝰ
ʒ adhuc nocte eadē magnꝰ ī eiuſdē ecc̄e tec=
tis ſtrepitus factꝰ ē ac ſi in hijs aliq̄s errādo
diſcurrerʒ. Sequēti aūt nocte g̃uior ſonitꝰ ex
creuit. cū ſubito tāto t̃rore ī ſonuit. ac ſi ōnis
illa eccleſia a fundamētis fuiſſʒ euſa et ꝓtinꝰ
receſſit. ac nulla illic vlterius inq̄etudo antiq̄
hoſtis apparuit. ʒ p t̃roris ſonitū quē fecit in
notuit. a loco quē diu tenueāt q̄ coactꝰ exie=
bat. ¶ Poſt paucos vero dies. in mag̃ ſereni=
tate aeis ſup altare eiuſdē ecc̄e nubes celitꝰ
deſcēdit ſuoſqȝ illud velamine operuit. oēſqȝ

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ecclesiam tanto terrore ac ſuauitate odoris re
pleuit. ut patētibus ianuis. null? illic pſume
ret intrare: et ſacerdos atq; cuſtodes. vel hij q̄
ad celebrāda miſſaꝝ ſulēnia venerāt rem vi=
debāt. ingredi minime poterāt: et ſuauitatē mi=
rifici odoris trahebāt. Die vero alio dū in ea
lāpades ſine lumīe dependerēt emiſſo diuinit?
lumīe ſūt accēſe. atq; poſt paucos iteꝝ dies cū
expletis miſſaꝝ ſolēnijs extictis lāpadib? cuſ
tos ex eadē ecclia egreſſus fuiſſ;. poſt paululū
intrauit. et lāpades q̄s extīxerat. lucētes repe
rit. quas negligent̄ ſe extinxiſſe credidit atq;
eas iā ſollicit? extīxit. Qui exiēs ecclesiā clau
ſit. ſ; poſt horaꝝ triū ſpaciū regreſſus. lāpa=
des lucētes quas extinxeāt īuenit ut videlic;
ex ipō lumine apte clareſcerz. q2 locus ille de
tenebris ad lucē veniſſ;. Pe. Et ſi ī mag̃s
ſum? t̄bulacōnib? poſiti. q2 tn̄ a ꝯditore nrō
nō ſum? oīmodo deſpecti teſtātur ea q̄ audio
ei? ſtupēda miracula. Gre. Quāuis ſola
q̄ in italia geſta ſūt narrare decreuerā. vis tn̄
vt ꝓ oñdenda eiuſdē arriane hēſei dānacōe
trāſcam? v̄bo ad hiſpaniā atq; inde ꝑ affricā
ad italiā redeam?. Pe. Perge q̊libet. nā
letus ducor. et letus reducor. Gre.

capitulum. xxxi.

SIcut multoꝝ qui ab hiſpanie ꝑtibus

ueniūt relacōe ↄgnouim⁹ nup hermini gild⁹
rex liuigildi regis visi gottoꝝ filius ab ar-
riana heresi ad catholicā fidē. viro reuerēdiſ
ſimo leādro hiſpaītano epō dudū mihi ī ami
cicijs familiarit̄ iūcto predicāte ↄuerſus eſt.
quē pat̄ arrian⁹ ut ad eandē hēſim rediret. ꝛ
p̄mijs ſuadē ꝛ minis t̄rere conatus eſt. Cūqꝫ
ille ↄſtātiſſime rñderet. nūq̄ ſe verā fidē poſſe
relinq̄re quā ſemel agnouiſſet. iratus pat̄ eū
p̄uauit. regno: rebuſqꝫ oīb⁹ exſpoliauit. Cū-
qꝫ nec ſic virtutē mētis illi⁹ emollire valuiſſꝫ.
in arta illū cuſtodia ↄcludēs: collū manusqꝫ
illius ferro religauit. Cepit itaqꝫ iſdē hermi
gildus rex iuuenis. terrenū r̄gnum deſpicere.
et forti deſiderio celeſte querē in cilicijs iacere
vinculatus. ōnipotenti deo ad ↄfortādum ſe
p̄ces effūdē. tāto qꝫ ſublimius gloriā trāſeun
tis mundi deſpicere. q̄nto ꝛ r̄ligatus agnoue
rat nihil fuiſſe qđ potuit auferri. Superueniē-
te aūt die paſcali⁹ feſtiuitatis. in tēpeſta noc
tis ſilencio ad eū pfidus pater arrianū ep̄m
miſit ut ex eius manu ſacrilege cōſecracionis
cōmunionē perciperꝫ: atqꝫ per hoc ad pr̄is
gratiā r̄dire mereretur. Sed vir deo deditus ar-
riano epō venienti exprobauit ut debuit. eiuſ
qꝫ a ſe perfidiam dignis increpacōnib⁹ r̄pu
lit. quia et ſi exterius iacebat ligatus apud

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ſe tñ in magno mētis culmīe ſtabat ſecurus.
Ad ſe itaqȝ ꝛuerſo epō arrianꝰ pr̄ infremuit
ſtatiqȝ ſuos apparitoēs miſit·q̄ ꝯſtantiſſimū
ꝯfeſſorē dei illic vbi iacebat occideret·qđ fac
tū eſt· ¶ Nā mox ut igreſſi ſūt·ſecuri cerebro
illiꝰ infigētes vitā corpis abſtulerūt.hocqȝ in
eo valuerūt pimere·qđ ipſe ꝗȝ q̄ perētus eſt
in ſe ꝯſtiterāt deſpexiſſe. ¶ Sȝ ꝓ oſtēdēda eius
gloria ſupna ꝗȝ non defuē miracula· Nam ce
pit in nocturno ſilencio pſalmodie cātus ad
corpꝰ eiuſdem regis et martiris audiri· atqȝ
ideo veracit̄ regis·qꝛ martiris· Quidā etiam
ferūt ꝙ illic nocturno tpe accēſe lāpades ap
parerēt Unde factū eſt· q̄tenus corpꝰ illius
vt videlicet martiris iuſte a cūctis fidelibꝰ ve
nerari debuiſſȝ· Pater vero pfidus ⁊ pricida
cōmotus penitētia hoc feciſſe ſe doluit:nec tñ
vſqȝ ad obtinendā ſalutē:nam qꝛ vera eſſȝ ca
tholica fides agnouit. ſed gētes ſue timore p
territus.ad hanc puenire non meruit· Qui
oborta egritudīe ad extrema pductus:lean-
dro epō quē prius vehemēter afflixerāt·recca
redū regem filiū ſuū quē in ſua hereſi ꝛlique
rat cōmendare curauit·vt in ipſo quoqȝ talia
faceret qualia in fratre illius admonicōibꝰ
feciſſet· Qua videlicet cōmendacōne expleta
defunctꝰ eſt· Poſt cuius mortē ꝛecaredus rex

non prēm pfidū ꝫ frēm matirē ſequēs·ab ar
riane hēſei pͥuitate cōuerſus eſt· Totāqꝫ viui
ſi gottoꝝ gentē ita ad veram pduxit fidē:vt
nullū ſuo regno militaē pmitterꝫ q̄ regno dei
hoſtis exiſtē p hereticā pfidiā nō timēt· Nec
mirū ꝙ vere fidei pͥdicator fact⁹ eſt q̄ frat eſt
martiris·cui⁹ hunc qͦꝫ merita adiuuāt. ut ad
ōnipotentis dei gemiū tam multos deducāt.
Qua in re ꝯſiderandū nobis eſt.qꝛ totū hoc
agi nequaq̄ꝫ poſſit:ſi hermīgildus rex ꝓ ve-
ritate mortuus non eſſet· Nā ſicut ſcriptū eſt
Niſi granū frumenti cadens in terrā mortuū
fueit ipſū ſolum manet·ſi autē mortuū fuerit
multū fructum affert Hoc fieri in mēbris vi
dem⁹ qꝺ factum ſcim⁹ in capite In viuiſi got
toꝝ etenim vnus eſt mortuus ut multi viue-
rent·et dum vnum granū fideliter cecidit ad
obtinēdam fidem aīmarum ſeges multa ſur-
rexit. De· Res mira ⁊ noſtris ſtu-
penda temporibus· Gre·

capitulum·xxxij·

Iuſtiniani qͦꝫ auguſti tempibꝯ·dū cō
tra catholicoꝝ vitā exorta a wādalis
arriana pſecucō.in affrica vehement inſanirꝫ
Quidā in defenſioē veritatis epi parit pſiſtē
tes ad mediū ſūt adducti Quos wandaloꝝ
rex verb ac muneribꝯ flectere ad pfidiā non

valens tormentis frāgere poſſe ſe credidit.
Nā cū eis in ipſa defenſione veritatis ſilenciū
indicerent. nec tñ ipſi ↄtra ꝑfidiā tacerēt. ne ta
cendo forſitan ↄſenſiſſe viderētur raptus ī fu
rore rex eorū linguas abſcidi radicitus fecit.
Res mira ⁊ multis nota ſenioribꝰ. qꝛ ita poſt
ꝓ defenſione veritatis etiā ſine lingua loq̄bā
tur ſicut prius ꝑ linguā loq̄ ↄſueuerāt. // Pe.
Mirandū valde ⁊ vehementer ſtupendum.
// Gre. Sriptū quippe eſt petre de vnige
nito ſūmi patris. in pn̄cipio erat verbū ⁊ ver
bum erat apud deū. ⁊ deus erat verbū. de cuiꝰ
etiam v̓tute ſubiūgitur. ōnia ꝑ ipſū facta ſūt.
Quid igit̃ miramur ſi verba edere ſine ligua
potuit verbū qđ linguā fecit. // Pe. Placet
qđ dicis. // Gre. Hij itaqꝫ eo tēpe ꝓfugi
ad ↄſtantiopolitanā vrbē venerūt. Eoqꝫ tē-
pe quo ꝓ explēdis reſpōſis eccleſie ad pn̄ci-
pem ipſe trāſmiſſus ſū. Seniorē quēdā epm
reperi. qui ſe adhuc eoꝝ ora ſine linguis lo-
quencia vidiſſe teſtabatur. ita vt apertis oris
clamarēt. Ecce videte qꝛ liguas nō habemꝰ
et loq̄mur. Videbamur enī a reſpitientibꝰ vt
ferebat̃. qꝛ abſciſis radicitus linguis q̄ſi qđ-
dā baratrū patebat in gutture. et tñ ore va-
cuo plena ad integꝝ v̓ba formabant̃. Quo
rū illic vnꝰ in luxuriā lapſus. mox priuatus

est dono miraculi· recto videlicz oipotentis dei iudicio· ut q̄ carnis ɔtinenciā seruare neglexe-rat· sine lingua carnea· nō hēret verba virtu-tis. Sz hec nos ꝓ arriane heresei dampnacōe dixisse sufficiat· nunc ad ea que nuꝑ in italia gesta sunt signa redeamus·

¶ capitulū· xxxiij.

Is aūt cuius supiꝰ memoriā feci eleu theius pat mōsterij beati euāgeliste marci. qđ ī spolitane vrb pomerijs situ ē. diu meaū est in hac vrbe in meo mōsterio ɔuersa tus ibiq3 defūctꝰ est· quē sui discipuli ferebāt orādo mortuū suscitasse. Vir aūt tāte simplici tatis erat et cōpūctionis. ut dubiū nō esset ꝙ ille lacrime ex tam huīli simpliciq3 mēte edi-te apud ōnipotentē dn̄m multa obtinē potu issent· Cuiꝰ miraculū ego aliqđ narro· qđ inq̄ situs mihi simpliciter ꝯ ipē fatebatꝰ· Quadā nāq3 die dū iter carperz. facto vespe cū ad se dendū locus deesz· in mōsterio virginū deue-nit· in q̄ quidā puulꝰ puer erat quē malignꝰ spūs ōnnocte vexare ɔsueuerat. Sz scīmoia-les feīne vt viꝝ dei suscēperūt· eū rogauerūt di cētes· Tecū pat hac nocte puer iste maneat Qđ ipē benigne suscepit secūq3 eū nocte ead iacē pmisit. Facto aūt mane ceperūt· scīmoiales feīne eūdem prēm vigilāter inq̄rere: si qđ de

hoc puero quē dederāt nocte eadē fecisset· Qui mīātus ꝙ ita reqrerent· rn̄dit· Nihil. Tunc eiuſdē pueri inotuerūt cauſam ⁊ ꝙ malign⁹ ſpūs nulla ab eo nocte recederz indicauerūt· Sūmope poſtulātes: ut hūc ſecū ad mōſteriū tollerz· qꝛ iā vexacōem illius vidē ipē nō poſſent· Conſenſit ſenex: puerꝫ ad mōſteriū duxit· Qui cū multo tempe in mōſterio fuiſſz atꝫ ad hūc antiqu⁹ hoſtis accedē mīme p̄ſūpſiſſet eiuſdē ſenis aīmus de ſalute pueri imoderacius p leticiā tact⁹ eſt· Nā corā poſitis fratribꝫ dixit· Frēs diabolus ſibi cū illis ſororibꝫ iocabat̄· At vero vbi ad ſuos dei ventū eſt: ad hunc puerū accedē non p̄ſumpſit· Poſt quā vocē· hora eadē ac momēto· iſdem puer corā cūctis fratribꝫ diabolo ſe inuadente vexatus eſt· Quo viſo ſenex· ſe ꝯtinus in lamentum dedit· Quē dū lugentē diu frēs cōſolari voluiſſent· rēſpōdit dicēs. Credite mihi. qꝛ in nullius vrm ore hodie panis ingredit̄ niſi puer iſte a demoīo fuerit ereptus· Tūc ſe in oracōem dedit· cū cūctis fratribꝫ ſtrauit· et eo vſqꝫ oratū ē. quſqꝫ puer a vexacōe ſanaret̄· q ⁊ tā pfecte ſanatus ē· ut ad hūc malign⁹ ſpūs accedēdi auſū vlteri⁹ nō hēret. Pe. Credo ꝙ ei elacio parua ſubrepſeit· eiuſqꝫ diſcipulos oīpotens de⁹ facti illius eſſe voluit adiutoēs

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Gre. Ita eſt: Nã põdus miraculi ſolus
portare non potuit. diuiſit hoc cũ fratrib9 ⁊
portauit. Hui9 viri oracõ quãte ṽtutis eſſꝫ.
inmemetipõ exptus ſũ. Nã cũ quodã tpe in
mõſterio poſitus. incıſionẽ vitaliũ paterer.
crebriſqꝫ anguſtijs p horaꝝ momẽta ad exi-
tum ꝓpinquarẽ. quã medici moleſtiã greco
eloquio ſincopin vocant. et niſi me frequẽter
frẽs cibo reficerẽt. vitalis mihi ſpũs fundit9
intus itercidi videretur. Paſcalis ſupueĩt di-
es. Et cũ ſacratiſſimo ſabbato: in quo oẽs et
puuli pueri ieiunãt ego ieiunare nõ poſſem
cepi. plus merore ꝙ̃ infirmitate deficere. Sꝫ
triſtis anim9 cõſiliũ citius inuenit Vt eũdem
viꝝ dei ſecrete in oratoriũ ducerẽ. eũqꝫ pete-
rem. quatenus mihi ut die ille ad ieiunandũ
virtus daretur: ſuis apud õnipotẽtem dñm
p̃cibus obtineret. Qđ factũ eſt. Nã mox ut
oratoriũ ingreſſi ſum9 a me huĩliter poſtula
tus ſeſe cũ lacrimis in oracõm dedit. ⁊ p9 pau
lulũ cõpleta oracõe exijt. ſꝫ ad vocẽ bñdictio-
nis illi9 ṽtutẽ tantã meus ſtomach9 accepit.
vt mihi fũditus a memoria tolleret͛ cibus et
egritudo. Cepi mĩari q̂s eſſem ⁊ quis fuerim
quia cum ad animũ rediebat ĩfirmitas mihil
in me ex hijs que meminerã recognoſcebam.
Cũqꝫ in diſpoſicõne mõſterij occupata mens

esset. obliuiscebar funditus egritudinis mee. Sin vero vt p̄dixi rediret egritudo ad memori am cū tā forte me esse sentirē. mirabar si non comedissem. Qui ad vesperū veniēs tante me fortitudis īueni. ut si voluissem ieiuniū vsq; in diē alterū trāsferre potuissem. Sicq; factū est vt ī me ꝓbarē ea etiā de illo vera esse q̄b; ipē int̄ minime fuissem. Pe. Quia eūdē virū mag ne cōpūctionis fuisse dixisti. ipsā lacrimarū vim largius adiscē cupio. Vn̄ q̄so ut in̄ quot sūt ge nera cōpūctōis edisseras. Gre.

capitulum. xxxiiij.

In multis speciebus cōpūctō diuidit̄. qn̄ singule queq; a penitentibus culpe plā gunt̄. vn̄ ex voce q̄ penitēciū ihieremias ait. Diuisiones aq̄rū deduxit oculus meus. Pn̄cipa lit vero cōpunctōnis genera duo sūt. q2 deū si- ciens aīa prius timore cōpungit̄. post amore Prius eteni sese in lacrimis afficit. q2 dū ma lorū recolet suorū. ꝓ hijs perpeti supplicia et- na ptimescit. At vero cū longa merois āxitu dine fuerit formido cōsūpta q̄dā iā de p̄sūpci one venie securitas nascitur. et in amore celesti um gaudiorū animus inflāmat̄. Et q̄ prius fle bat ne duceret̄ ad suppliciū: postmodū flere amarissime incipit q2 differtur a rēgno. Con- tēplatur eteni mēs q̄ sint illi angelorū chori.

que ipſa ſotietas ſcõꝝ ſpirituū que maieſtas interne viſionis dei. et āplius plangit q̄ a bo nis phennib⁹ deeſt. q̄ꝫ flebat pri⁹ cū mala et na metuebat· ſicqꝫ fit vt pfecta cōpūctio for= midis trahat aīm ad ꝯpunctionē dilectōnis. Q̄d bene ſacra veraciqꝫ hiſtoria figurata nar racōe deſcribitur q̄ ait· q̄ axa filia caleb ſedēs ſup aſinā ſuſpirauit cui dixit pat ſu⁹· Quid habes Atz illa rn̄dit. Da mihi benedictionē· Terrā auſtralē ⁊ arentē dediſti m̄· iūge ⁊ irri guā· Judicis p̄° capitulo Deditqꝫ ei pr̄ ſuus irriguā ſupius et irriguā inferi⁹ · Axa q̄ppe ſup aſinā ſedet: cū in racōnabilib⁹ carnis ſue motib⁹ aīa p̄ſidet· Que ſuſpirās a prē terrā irriguā petit· qꝛ a creatore nrō cū magno ge mitu q̄renda eſt lacrimaꝝ gratia· Sunt nāqꝫ nōnulli q̄ iam in dono p̄ceperūt libere p iuſ= ticia loq̄ oppſſos tueri· idigentib⁹ poſſeſſa tri buē ardorē fidei hēre: ſꝫ adhuc grām lacrīaꝝ nō hn̄t. Hij nimiꝝ trā auſtralē ⁊ arētē hn̄t· ſꝫ adhuc irrigua indigēt. qꝛ in bōis mḡni atqꝫ feruētes ſūt oportet nimis ut á timoē ſuppli= tioꝝ. á amoē regni celeſtis mala etiā q̄ ātea p petrauerīt deplorēt· Sꝫ qꝛ ut dixi duo ſūt cō= pūctōis gn̄a· dedit ei pr̄ ſu⁹ irriguā ſupi⁹ ⁊ ir riguā inferi⁹· Jrriguā q̄ppe ſupi⁹ accipit aīa cū ſeſe ı lacrīmis celeſtis regni deſiderio affligit·

Irriguam vero inferius accipit· cū inferni ſupplicia flendo ꝑtimeſcit· Et q̄dem prius inferius· ac poſt irrigua ſupius datur· Sed qꝛ cō⸗punctio amoris dignitate p̄minet· neceſſe fuit. ut ꝑus irriguā ſupius. ⁊ poſt irriguā inferius cōmemorari debuiſſet· ¶ Pe·

Placet qđ dicis· Sꝫ poſtq̄ hūc venerande vite eleutheriū huius meriti fuiſſe dixiſti: libet inquirere ſi nunc in mundo eſſe credendum eſt aliquos tales· ¶ Gre·

¶ capitulum. xxxv·

Floridus tibertine eccleſie epiſcopus cuius veritatis atꝫ ſanctitatis eſt: di⸗lectioni tue icognitum non eſt. Hic mihi eſſe apud ſe p̄ſbiterꝝ quēdam. amātium nomine p̄cipue ſimplicitatis virū narrauit· quē hoc habere v̄tutis ꝑhibet vt apoſtoloꝝ more manum ſup egros ponat ⁊ ſalutem reſtituat· et q̄libet vehemens egritudo ſit· ad tactū illius abſcedat. Quem hoc etiā habē miraculi ad⸗iunxit· qꝛ in quolibet loco q̄uis īmaniſſime aſperitatis ſerpentē reperit mox dū eum ſigno crucis ſignauerit extinguit· ita vt virtute crucis quā vir dei digito edeit diruptis viſceribus moriatur. Quē ſi qn̄ ſerpēs in forami⸗ne fugerit· ſigno crucis os foramīs benedicit ſtatimqꝫ ex foramīe ſerpēs iā mortu⁹ trahitur·

Quē tante v̓tutis viꝝ ipſe etiā videre curaui
eūq; ad me deductū in īfirmoꝝ domo paucis
dieb⁹ manē volui vbi ſi qua adeſſet curacōis
grā cicius ꝓbari potuiſſ;. Ibi aūt quidā inter
egros alios. mēte captus iacebat. quē medici
greco vocabulo freneticū appellāt q̄ nocte q̄-
dā cū magnas voces ederet ſcz inſan⁹ cūctos
q; egrotos īmenſis clamoribꝰ pturbaret. ita
vt nulli illic capē ſomnū licerz. fiebat res mi
rabilis valde. qꝛ vn̄ vnus male inde oēs dete
rius habebāt. Sz ſicut ⁊ prius a reuerēdiſſi-
mo florido epō q̄ tūc cū p̄dicto p̄ſbitero illic
pariē manebat ⁊ poſt a puero qui nocte ead̓
egrotantibꝰ ſeruiebat ſubtiliē agnoui. iſdem
venerabilis p̄ſbiter de ſtratu ꝓprio ſurgens
ad lectū frenetici ſilenter acceſſit. ⁊ ſup eū po
ſitis manibꝰ orauit. moxq; illū melius habē-
tem tulit atq; in ſupiora dom⁹ ſecū ad orato-
riū duxit vbi pro eo liberius oracōni incubu
it. ⁊ ſtatim eum ſanū ad lectū ꝓpriū reduxit.
ita vt nullas vlterius voces ederet. neq; egro
toꝝ quēpiam aliquo clamore turbaret. Nec
iam egritudīez auxit alie. nā. qui pfecte rcepe-
rat mētem ſuam. Ex quo ei⁹ vno facto didici-
mus vt de eo illa oīa audita crederem⁹ Pe.
Magna vite edificacō eſt videre viros mira
faciētes. atz in cībus ſuis iheruſalē celeſtē in

terra ɔſpicere. ¶ Gre. ¶ ca. xxxvi.

Neqȝ hoc ſilendū puto· qd ōnipotens deus ſup maximianū famulū ſuū nūc ſyracuſanū epm tūc autē mōſterij mei patrē dignatus eſt mōſtrarē miraculū· Nā dū iuſſione pōtificis mei. in cōſtantiopolitane vrbis palatio reſponſis eccliaſticis deſeruirē: illic ad me iſdē venerabil maximian⁹ caritate exigēte cū fribus aduenit· Qui cū ad mōſteriū meū romā rediret ī mare adriatico· nimia tēpeſtate dephenſus ieſtimabili ordine atȝ iuſitato miraculo erga ſe cūctosqȝ q cū eo aderāt· oīpotētis dei ⁊ irā cognouit ⁊ grāȝ· Nā cū in eorū morte vētoꝝ nimietatib⁹ eleuati fluct⁹ ſeuirēt ex naue claui pditi· arbor abſciſa ē: vela ī vndis pjecta: totūqȝ vas nauis quaſſatū nimis fluctib⁹ ab omni fuerat ſua ɔpage diſſoluta· Riuus itaqȝ patētib⁹ ītrauit mare atȝ vſqȝ ad ſupiores tabulas īpleuit nauī: ita vt nō tam nauis int vndas qȝ vn iā intra nauī eſſe viderent· Tūc ī eadē naui reſidētes· nō iā ex mortis vicinia ſȝ ex ipa ei⁹ pſentia ac viſioē turbati omēs ſibimet pacem dederūt. corpus ⁊ ſanguinem redēptoris acceperūt· deo ſe ſinguli cōmendantes ut eorum animas benigne ſuſciperet: quoꝝ corpa in tam pauēdam mortē tradiderat· Sȝ ōnipotens de⁹ q eorū mentes

mirabilit̃ terruit. eoꝝ quoqꝫ vitã mirabilius
ſeruauit. Nã diebꝫ octo nauis eadẽ vſqꝫ ad
ſupiores tabulas aq̃s plena. iter ꝓpriũ pa-
gens enatauit. Nona aũt die in cotroneñ ca
ſtro portu deducta eſt. ex qua exierũt oẽs in-
columes: q̃ cũ p̃dicto venerabili viro maximi
ano nauigabãt. Cũqꝫ poſt eos ipẽ q̃ꝫ fuiſſet
egreſſus: mox in eiuſdẽ portus ꝓfũdũ nauis
dimerſa eſt. ac ſi illis egrediẽtibꝫ ꝓ pondẽ ſb
leuacõe caruiſſꝫ. ⁊ q̃ plena hoĩbus in pelago
aq̃s portauerat atꝫ natauerãt. maximiano cũ
ſuis fratribꝫ recedẽte aq̃s ſine hoĩbꝫ in portu
nõ valuit portaẽ: vt hĩc oĩpotẽs deus oſten
derꝫ. qꝛ hanc onuſtã ſua manu tenuerat. que
ab hominibꝫ vacua et derelicta ſuper aquas
non potuit manere.

Capitulum. xxx[vii]

Ante dies q̃ꝫ fere q̃dragita vidiſti apd
me eũ cui᷒ ſupi᷒ memoriã feci venerã-
bilis vite p̃ſbiterꝝ ſanctulũ noĩe: q̃ ad me ex
nurſia ꝓuĩtia ãnis ſingulis veĩre ꝯſueuit. Sꝫ
ex eadẽ ꝓuĩtia q̃dam mõch᷒ añ triduũ venit
q̃ g̃uis nũciĳ merore me paulit. qꝛ eundẽ virũ
obiſſe nũtiauit. Huius ergo viri et ſi nõ ſine
gemitu dulcedinis recolo: iã tñ ſine formidĩe
v̉tutes narro: quas a vicinis ei᷒ ſacerdotibꝫ
mira veritate ⁊ ſimplicitate preditis agnoui:

⁊ ſicut inť amãtes ſe aĩos magnũ caitatis ſe-
cum familiaritas auſũ p̄bet· a me plerũqȝ ex
dulcedĩe exact⁹ · ipẽ q̊ȝ de hijs q̄ egerat extre-
ma q̄dã fateri cogebat· ¶ Hic nãqȝ q̊dã tp̄e
cũ in p̄lo longobardi oliuã p̄merẽt vt ĩ oleo
liq̄ri debuiſſꝫ ſic iocũdi eăt ⁊ vult⁹ ⁊ aĩmi vtrẽ
vacuũ ad p̄lũ detulit laborãteſqȝ lõgobădos
leto vultu ſalutauit: vtrẽ ꝓtulit. ⁊ iubẽdo po-
tius q̄ꝫ petendo eũ ſibi ĩpleri dixit. Sȝ gẽtiles
viri qꝛ totã iam diẽ fruſtra laborauerũt atqȝ
ab oliuis exigẽ oleũ torquẽdo nõ poterãt. ver
ba illi⁹ moleſte ſuſceperũt. eũqȝ ĩiurijs inſec-
tati ſũt. Quib⁹ vir dei letiori adhuc vultu re
ſpondit dicẽs. Si ꝓ me oretis· iſtũ vtrẽ ſanc
tulo impletis· ⁊ ſic a vobis reũtitur· Cũqȝ illi
et ex oliuis oleũ defluere non cernerẽt· ⁊ viꝝ
dei ad implendũ vtrẽ ſibi inſiſtẽ vidiſſent ve
hemẽter accenſi maioꝛib⁹ hunc verboꝝ cõtu-
melijs deteſtare ceperũt. Vir aũt dei vidẽs q̄ꝫ
ex prelo oleum nullomõ exiret· aquã ſibi pe
cijt dari· quã cunctis videntib⁹ benedixit. atꝫ
in prelo ſuis manib⁹ iactauit· Ex qua ꝓtin⁹
benedictõe tanta vbertas olei erupit· ut lon-
gobădi qui prius diu in caſſum laborauerãt
non ſolũ ſua vaſcula õnia ſed vtrẽ q̊ȝ quẽ vir
dei detulerat implerẽt· gracias agerẽt quia is
qui oleum petere venerat · benedicendo dedit

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

quod poſtulabat. Alioq̄z tempe vehemēs
vbiqz fames incubuerat. ⁊ btī laurēcij marti
ris ecc̄a a longobardis incenſa. Quā vir dei
reſtaurare cupiēs. multos artifices ac plures
ſubminiſtrantes operarios adhibuit. q̄bus ne
ceſſe erat ut q̄tidiani ſumptus laborātibꝫ ſine
dilacōe p̄berētur. Sed exigente eiuſdē famis
neceſſitate panis defuit. cepe laborātes inſtā
ter victū q̄rere. qꝛ vires ad laborē p inopiā
non haberēt. Qd vir dei audiēs. eos verb cō
ſolabatur foras pmittēdo qd deerat. ſꝫ ipē g̃ui
ter anxiabatur intus. exhibē cibū non valens
quē pmittebat. Cū vero huc illucqz anxius
pergerz. deueīt ad clibanū in quo vicine mu-
lieres pridie coxerāt panes. ibiqz īcuruatus
aſpexit ne fortaſſe paīs coquētibꝫ remāſiſſz.
Cū repēte panē mire magnitudīs atz inſoliti
candoris inuenit quē tulit q̄dem. ſꝫ deferre ar
tificibꝫ noluit. ne fortaſſe alienꝰ eſſet. ⁊ culpā
velut ex pietate ppetraret. Per vicinas itaqz
hunc mulieres detulit. eūqz ōnibus oſtēdit.
ac ne cui eaꝝ remāſiſſꝫ inq̄ſiuit. Oēs aūt que
pridie panes coxerāt. ſuū hūc eſſe negauerūt
atz panes ſuos ſeintegro nuēro a clibano re
tuliſſe. pfeſſe ſūt. Tunc letus vir dn̄i prexit
ad multos artifices cū vno pane: ut oīpotēti
deo grās agerēt admonuit. ⁊ qꝛ eis ānonam

ꝑbueát indicauit·eiſqȝ ad refectionē īuitatis
ꝯtinus inuentū panē appoſuit Quibꝰ ſuffi-
cient pleneqȝ ſaciatis plura ex eo q̄ꝑ ipſe pa-
nis fueát fragmēta collegit. Que die q̊ȝ alte
ro eis ad refectionē intulit. Sȝ id qd̕ ex frag-
mētis ſupereát. ip̄a q̊ȝ q̄ apposita fuerāt frag
mēta ſuperabāt· Factūqȝ eſt vt p̲ dies decē·
ōnes illi artifices atȝ operarij ex illo vno pa-
ne ſaciati·hunc ⁊ q̊tidie ederēt· ⁊ ex eo q̊tidie
qd̕ edi poſſit ī craſtinū ſupeſſȝ.ac ſi fragmēta
panis illiꝰ p̲ eſū creſcerēt ⁊ cibū comedenciū
ora reparēt· ¶ Pe. Mira res atȝ in exēplo
dn̄ici operis vehement ſtupenda· ¶ Gre.
Ipſe petre multos de vno pane pauit p̲ ſer-
uū ſuū·q̄ ex qn̄qȝ panibꝰ qn̄qȝ milia hoīm ſa
tiauit p̲ ſemetipſū: q̄ pauca ſeminū grana in
innūera ſegetū frumēta multiplicat·q̄ ipſa q̊ȝ
ſemīa ꝓduxit ex t̄ra ⁊ ſimul oīa creauit ex ni-
hilo. ¶ Sȝ ne diutiꝰ mireis q̄d in v̉tute dn̄i ve
nerād̕ꝰ vir ſanctulꝰ exteriꝰ fecerit audi ex v̉tu
te dn̄i q̄lis interiꝰ fuit· Die etenī quadā a lō-
gobardis captiuꝰ q̄dā diaconꝰ tenebat̕ liga
tus.eūqȝ ipſi q̄ tenuerāt eū interficē cogitabāt·
Adueſperaſcēte autē die vir dn̄i ſanctulꝰ ab
eiſdē longobádis peciit.vt relaxai eiqȝ vita
cō cedi debuiſſȝ·Qd̕ poſſe ſe facē omīo nega-
uerūt·Cūqȝ mortē illiꝰ delibeáſſe eos cerneret·

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

pecijt vt ſibi ad cuſtodiã tradi debuiſſ; · Cui
ꝑtin⁹ rñdert Tibi q̃dẽ eũ ad cuſtodiẽdũ da-
m⁹: ſ; ea ꝯdicõe int̃poſita. ut ſi iſte fugerit · ꝑ
eo ipſe moriaris. Q̇d vir dei libẽter accipiẽs ·
p̄dictũ diaconẽ in ſua ſuſcepit fide · Quẽ noc-
te media cũ longobardos oẽs ſomno g̃ui de-
p̄ſſos aſpiceret: excitauit ⁊ ait · Surge ⁊ ꝯcit⁹
fuge liberet te õnipotens de⁹ · S; iſdem dia-
con⁹ ꝑmiſſionis ei⁹ non ĩmemor rñdit dicẽs
Fugere pat̃ nõ poſſum · q; ſi ego fugero pro
me ſine dubio ipſe morieris. Quem vir dñi
ſanctul⁹ ad fugiendũ cõpulit dicens · Surge
⁊ vade te oĩpotens de⁹ eripiat · nã ego in ma
nu eius ſũ tantũ in me poſſunt facere quantũ
ipſe ꝑmiſerit · Fugit itaq; diacon⁹ · ⁊ quaſi de
cept⁹ in medio fideiuſſor remãſit. Facto igit̃
mane lõgobardi q̃ diaconẽ ad cuſtodiendũ
dederãt venerũt quẽ dederãt petiert̃ · ſ; hũc ve
nerãdus p̄ſbiter fugiſſe rñdit · Tũc illi inqui
unt · Scis ipẽ meli⁹ q̃d ꝯueñt · Seru⁹ aũt dñi
ꝯſtant̃ ait: Scio · Cui dixert̃ · Bon⁹ hõ es no
lum⁹ te ꝑ varios crutiat⁹ mori elige tibi mor
tẽ quã vis · Quibꝰ v̇ dei rñdit dicẽs In manũ
dei ſũ · ea morte me occidite · q̃ me occidi ipẽ ꝑ
miſeit · Tũc oĩbꝰ q̃ illic aderãt · lõgobárdis pla
cuit ut eũ capite trũcaꝛ̃ debuiſſent · q̃ten⁹ ſine
g̃ui crutiatu vitã ei⁹ ꝯpẽdioſa morte t̃minarẽt

Cognito itaqꝫ ꝙ ſaūlus q̃ int̉ eos ꝓ ſanctita=
tis reuerẽtia magni honoris hẽbatur occidẽ=
dus eſſꝫ· oẽs q̃ in eodẽ loco inuẽti ſunt longo
bardi ꝯuenerūt ſicut ſūt nimie crudelitatis le
ti ad ſpectaculū mortis· Circūſteterẽt itaqꝫ aci
es. Vir aūt dñi deduct⁹ eſt ī medio· atꝫ ex ōni
bus viris fortibꝫ elect⁹ eſt vn⁹ de q̊ dubiū nō
eſſꝫ· ꝙ vno ictu caput ei⁹ abſciderꝫ· Venerād⁹
igꝛ̃ vir inter armatos deduct⁹· ad ſua arma
ſtatim cucurrit: Nam peciјt· ut ſibi paululū
orādi licencia daret: Cui dū ꝯceſſum fuiſſꝫ· in
terrā ſe ſtrauit ⁊ orauit· Qui dū paulo diuci
us orarꝫ hūc electus inteꝛfector calcaneo pulſa
uit vt ſurgẽt dicens· Surge· ⁊ flexo genu tẽ=
de ceruicẽ· Surrexit aūt v̉ dei genu flexit· cer
uicẽ tetendit· Sed tenſo collo· eductā ꝯtra ſe
ſpatā intuẽs· hoc vnū fertur publice dixiſſe·
Sācte iohānes ſuſcipe illā· Tūc elect⁹ carni
fex euaginatū gladiū tenẽs. āmiſu forti ī altū
brachiū percuſſur⁹ leuauit: ſꝫ deponẽ nullomō
potuit· Nā repente diriguit: ⁊ erecto in celū
gladio· brachiū inflexibile ꝛ̉manſit· Tūc om=
nes longobardorū turba· q̃ ad illud mortis
ſpectaculū aderāt. in laudis fauore ꝯuerſa mi
rari cepit· virūqꝫ dei cū timore venerāri: qꝛ ꝓ=
fecto clarueāt cui⁹ ſcītatis eſſꝫ· q̃ carnificis ſui
brachiū in aere ligaſſꝫ· Itaqꝫ poſtulatus vt

ſurgeret ſurrexit: poſtulatus vt brachiũ ſui
carnificis ſanarꝫ·negauit dicẽs· Ego pro eo
nullomõ orabo: niſi mihi añ iuramẽtũ dederit.
qꝫ cũ manu iſta xp̄ianũ hominẽ nõ occidat·
Sed longobárdꝰ iſdem q̃ ut ita dicã brachiũ
ꝯtra deum tẽdendo ꝑdiderat. pena ſua exigẽ=
te cõpulſus eſt. iurare ſe xp̄ianũ hoĩem nũq̄
occidere Tũc vir dñi p̄cepit dicẽs· Depone
manũ deorſũ Qui ſtatĩ depoſuit· Atqꝫ illico
adiũxit· Remitte gladiũ in vaginã. Et ſtatĩ
remiſit. Omnes igr̄ tante v̓tutis hominẽ ꝯg
noſcẽtes· boues et iumẽta qui dep̄dati fuerãt
certatim ei offerre in munẽ volebãt· Sed vir
dñi tale munꝰ ſuſcipere rẽnuit· munꝰ aũt bo=
ne mercedis q̄ſiuit dicens· Si mihi aliq̄d vul
tis ꝯcedere· oẽs captiuos q̊s habetis in̄ t̄bui=
te. ut habeã vnde ꝓ vobis orare debeã. Factũ
qꝫ eſt ita· et ões captiui cũ eo dimiſſi ſũt. atꝫ
ſup̄na grã diſponẽte cũ ſe vnus ꝓ vno morti
obtulit. multos a morte liberauit. ¶ Pe.
Mira res ꝛ quãuis hãc ab alijs ꝛ ipẽ cogno
uerã. vere tamẽ fateor qꝛ mihi quotiẽs narra
tur innouatur· ¶ Gre· ¶ Nihil in hac
re in ſanctulo mireris: ſꝫ penſa ſi potes. quis
ille ſpiritus fuerit. q̃ eius tam ſimplicẽ mentẽ
tenuit: atqꝫ in tãto v̓tutis culmĩe erexit· Vbi
enim eius aĩmus fuit qñ mori pro proximo

tam ꝯstant̄ decreuit. ⁊ ꝓ tēporali vita fratris
vnius despexit suā atqꝫ sub gladio ceruicē te
tēdit. Que ergo vis amoris illd̕ cor tenuit:
qđ mortē suā ꝓ vnius salute ꝓximi nō expa
uit. Scim⁹ certe qꝛ isdē venerabilis vir ſanc
tulus ipſa q̊ꝫ elemēta litteraꝝ bene non noue
rat. legis p̄cepta neſciebat. Sꝫ qꝛ plenitudo
legis eſt caítas legē totā in dei ac ꝓximi dilec
tione s̄uauit: ⁊ qđ foras in cognicōe nō noue
rat ei intus viuebat in amore. Et q̄ nūq̄ for-
taſſe legerat. qđ de redemptore nrō iohānes
apl̄s dixit. Qm̄ ille ꝓ nobis aīam suā poſuit
ſic ⁊ nos debem⁹ ꝓ fratrib⁹ ponē. tā ſublime
apl̄icū p̄ceptū faciēdo magis q̄ ſciēdo noueāt
Cōparem⁹ ſi placꝫ cū hac nrā īdocta ſcientia
illi⁹ doctā ignorātiā. Ibi hec nrā iacꝫ. vbi illi
us diſciplīa eminet. Nos de v̄tutib⁹ vacui lo
q̄mur. ⁊ quaſi inter fructifera arbuſta poſiti
odoram⁹ poma nec manducam⁹. ille virtutū
fructus carpē nouerat q̄uis hoc in verb̄ odo
rare neſciebat ¶ Pe. Quidnā q̄ſo te eſſe
exiſtimas q̄ boni quiqꝫ ſubtrahunt̄. ⁊ q̄ viuē
ad edificacōem multoꝝ poterāt. aut penitus
inueniri neq̄unt aut certe ōni modo rareſcūt.

¶ Gre. Malitia remanentiū meret̄ vt
hij q̄ ꝓdeſſe poterāt feſtine ſubtrahātur. ⁊ cū
mundi finis appropīquat electi tolluntur. ne

deteriora videāt· Hinc eteni ꝓpheta ait· Juſ
tus periit ⁊ nemo eſt q̄ recogitet in corde ſuo
et viri miſeicordie colligūtur qꝛ nō eſt q̄ intel
ligat· Hinc ruꝛſū ſcriptū eſt· Aperite ut exe=
ant q̄ ꝯculcent eā. tollite de via lapides· Hic
ſalomō ait Temp⁹ mittēdi lapides et tēpus
colligēdi· Quo igit᷑ mūdi finis vrget· eo ne=
ceſſe eſt· ut viui lapides ad edifitiū celeſte col
ligātur. q̄ten⁹ iheruſalē· nrā in mēſura ſue cō
ſtructionis excreſcat. Nec tn̄ ita electos oēs
ſubtrahi credim⁹ ut ſoli i mūdo perūi rema
neāt· qꝛ nūq̄ꝫ peccōres ad lamētum penitētie
ꝛdirēt. ſi nulla eſſent bonoꝝ exēpla q̄ eoꝝ mē
tē traherēt· Pe· Incaſſū ſubtrahi bonos
q̄roꝛ q̄ cateruatī pire ⁊ malos video· Gre·

H ac de re capi· xxxviij.

h nihil petre mireris Nā redēptū ferētini
epꝫ vite venerabil' viꝝ: q̄ añ hos fere
annos ſeptē ex h mūdo migrauit. quē v dilectō
cognitū habuit. Hic ſic m̄ adhuc in mōſteio
poſito valde familiarit᷑ iūgebat᷑· hoc qd ioha
nis iunioris p̄deceſſois mei tpe: de mūdi fine
ꝯgnouerat· ſic longe lateqꝫ claruerat a me re
q̄ſitus m̄ ipē nārauit· Aiebat nāqꝫ. qꝛ q̄dā
die dū ꝓchias ſuas ex more circuirꝫ peruēit
ad ecclām bti martiris iotici Aduesperaſcēte
aūt die ſtratū ſibi fieri iux̄ ſepulchꝝ mātiris

voluit· atꝫ ibi poſt laborē q̄euit· cū nocte me⸗
dia vt aſſerebat nec dormiebat nec pfecte vi-
gilare poterat· ſ3 depſſus ſomno ut ſolet gra⸗
uabatur q̊dā pondē vigilās aīm⁹· atꝫ añ eū
iſdē btūs martir ioticus aſtitit dicēs· Redēp
te vigilas? Cui rñdit· Vigilo· Qui ait· Finis
venit vniūſe carni. finis venit vniūſe carni· fi⸗
nis vēit vniūſe carni. Poſt quā trinā vocē vi⸗
ſio martiris q̄ eius mentis oculis apparebat
euanuit· Tunc vir dñi ſurrexit. ſeqꝫ in oracō
nis lamentū dedit· Mox enī illa terribilia in ce
lo ſigna ſecuta ſūt: vt haſte atqꝫ acies ignee
ab aq̄lonis pte viderētur· Mox effera lōgo⸗
bardoꝝ gens de vagina ſue habitacōis educ
ta· in nrā ceruice graſſata eſt· atꝫ hūanū gen⁹
qd in hac terra p̄ multitudīe nimia· q̄ſi ſpiſſe
ſegitis more ſurrexerat· ſucciſū aruit. Nā depo
pulate vrbes euſa caſtra cremate ecc̄ie. deſ⸗
tructa ſūt mōſteria viroꝝ atqꝫ feminaꝝ: de⸗
populata ab homībꝫ p̄dia· atꝫ omni cultore
deſtituta. In ſolitudīe vacat terra· null⁹ hāc
poſſeſſor inhabitat. Occupauerūt beſtie loca·
que prius multitudo hoīm tenebat. Et q̄d in
alijs mūdi partibꝫ. agatur ignoro· nā hac in
terra in qua nos viuim⁹· finem ſuū mundus
non iam nūciat ſed oſtēdit· Tanto ergo nos
neceſſe eſt inſtācius eterna querere. quanto

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

a nobis cognoſcim? velociter temporalia fu-
giſſe. deſpiciēdus a nobis hic mūdus fuerat
etiā ſi blādiretur· ſi rebus ꝓſperis demulceret
animū. Atqꝫ poſtq̄ꝫ tot flagellis p̄mitur· tan
ta aduerſitate fatigatur. tot nobis quotidie
dolores igeminat· q̄d nobis aliud q̄ꝫ ne dili-
gat᷑ clamat· Multa autē fuerāt que adhuc
de electoꝝ factis narrari debuiſſent·ſed hec ſi
lencio ſubprimo quia ad alia feſtino. ¶ Pe.
Quam multos intra ſancte eccleſie gremiū
ꝯſtitutos de vita aīe poſt mortē carnis perpē
do dubitare que ut debeas vel q̄ ex racōe ſup-
petūt. vel ſi qua aīarum exempla aīmo occur
runt ꝓ multoꝝ edificacōe dicere ut hij q̄ ſuſ-
picātur diſcant cū carne aīaꝫ nō finiri ¶ Gre·
laborioſū valde hoc opus eſt· et maxime oc
cupato aīmo atqꝫ ad alia tendēti: ſed ſi ſūt q̄
bus ꝓdeſſe valeat. voluntatē meā ꝓcul dubio
poſtpono vtilitati ꝓximoꝝ: et inq̄ntum deo
largiente valuero· q̄ꝫ aīma poſt carnē viuat
ſubſequēti hoc quarto volumīe demōſtrabo.

¶ Explicit liber tercius·

Quomō in hac ſui ¶ Capi. q̄rti libri·
exilij cecitate nati hoīes dū eſſe ſūma